

Kehittyvät Kylät – palveluita tuottamassa Pohjois-Savossa LOPPURAPORTTI

Rahoitus: Euroopan maaseudun kehittämisen
maatalousrahasto, Pohjois-Savon ELY-keskus

Toteutusaika 1.1.2016-30.5.2018

Hankkeen hallinnoija: Pohjois-Savon Kylät ry

Loppuraportin laatija Merja Kaija, projektipäällikkö

Sisällys

1. Toteuttajan nimi	4
2. Hankkeen nimi ja hanketunnus	4
3. Yhteenvedo hankkeesta	4
4. Raportti Kehittyvät Kylät- hankkeesta	6
4.1 Hankkeen tavoitteet	6
a) Ylemmän tason tavoitteet ja linkittyminen strategioihin	6
b) hankkeen tavoitteet teemoittain	6
c) Hankkeen tavoitteet ja toteutus teemoittain	7
d) Parantuneista palveluista hyötyvän maaseutuväestön määrä	13
e) Pilottikohteiden valinta ja hankkeessa mukana olevat kylät	13
4.2 Hankkeen aikataulu	15
a) resurssit	15
b) Hankkeen toimitilat	16
4.3 Seurantaryhmä ja toteutuksen organisaatio	16
Seurantaryhmän jäsenet ja yhteystiedot 22.4.2017 saakka	16
4.4 Kustannukset ja rahoitus	18
a) raportointi ja seuranta	18
b) toteutusolelutukset ja riskit	19
4.5 Yhteistyökumppanit	20
4.6 Hankkeen tulokset ja vaikutukset	22
a) Kyläkohtaiset tulokset ja vaikutukset	22
b) Muut tulokset ja vaikutukset	25
5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi	25
a) Kylätoimijoiden ja vapaaehtoistoimijoiden kouluttaminen	25
b) Kyläturvallisuus	26
c) Kolmas sektori palveluiden tuottajana maaseudulla	26
d) Monialayrittäjyys maaseudulla	26
e) Ikäihmisten toiminta ja palvelupäivät	26
f) Uusien toimijoiden mukaan saaminen	26
g) Liikkuvat palvelut	27
6. Allekirjoitukset ja päiväys	27
7. Liitteet	28
7.1 Liite 1 Kylä – ja asukastyöpajat	28

7.2 Liite 2 Hyrrä: Kehittyvät Kylät – palveluita tuottamassa hankkeen tuotokset, syntyneet palvelut ja menetelmät	30
7.4 Liite 3 Somekuvat hankkeen tuotoksista.....	32
7.4 Liite 4 Hankkeen päätöstilaisuuksien koonnit	37

1. Toteuttajan nimi

Pohjois-Savon Kylät ry.

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Kehittyvät Kylät –palveluita tuottamassa, hanketunnus 15475.

3. Yhteenveto hankkeesta

Kehittyvät Kylät – palveluita tuottamassa hanke oli Pohjois-Savon Kylät ry:n iso ja pitkä hanke (2016-2018). Aiemmat vuodet olivat olleet toiminnalta ja hankkeilta hiljaisia, joten tämän vuoksi Pohjois-Savon kylien ja kylätoimijoiden työ ei ollut hankkeen alussa kovinkaan näkyvää eikä suuren yleisön ja yhteistyötahojen tiedossa. Hankkeen myötä Pohjois-Savon Kylät ry:n ja kylien toiminta on saatu esille aivan erilaisessa mittakaavassa kuin mitä se oli ennen hanketta. Hankkeen ansiosta onnistuimme siinä, että kylätoiminta on Pohjois-Savossa näkyvää ja vaikuttavaa. Kylätoimintaa on saatu esille niin kunnille, viranomaisille, päättäjille kuin suurelle yleisölle. Hankkeen myötä Pohjois-Savon Kylät ry on vahva maaseudun asiantuntija, jonka verkoston kautta saamme levitettyä ruohonjuuritason erilaista tietoa ja kehitettyä kylien toimintaa.

Kehittyvät Kylät - palveluita tuottamassa - hankkeen resurssien kautta, pystyimme viemään apua ja tukea kentälle ja samalla saimme terveisiä kentältä, siitä mitä Pohjois-Savon Kylät ry:n toiminta voisi jatkossa olla. Olemme kylien vahva edunvalvoja, joka tekee hankkeita ja toimenpiteitä ruohonjuuritason kylien hyväksi. Tässä onnistuttiin ja jatkoa on tulossa uusien hankkeiden myötä. Tämän kautta saimme tietoa siitä, mitä toimintoja kylillä oikeasti tarvitaan. Niitä olivat esim. koulutus, ikäihmisten toiminta ja kyläturvallisuustyön jatkaminen sekä kylien tukeminen. Pohjois-Savon Kylät ry:lle jatkotoiveena oli vahva kylätoiminnan vaikuttavuuden lisääminen ja esille tuominen ja hankkeen kautta se saatiin todella loistavaan alkuun.

Hankkeen myötä on avautunut monia ovia ja yhteistyömahdollisuuksia kylätoimijoille ja jokainen jatkaa niitä omien mahdollisuuksien mukaan. Hankkeen tuottama materiaali, mm. esitteet ja kyläturvallisuusvideo sekä sijaintitietolomakkeet jäävät elämään hankkeen jälkeenkin ja ovat monistettavissa muille alueille. Palvelupaja - konsepti ja palvelupäivät ovat jo siirtyneet uusien hankkeiden käyttöön. Lisäksi kylätoimijoille on siirtynyt se osaaminen, mitä hankkeen työntekijät ovat heille opastaneet mm. tiedotuksen ja erilaisten välineiden käyttö. Hankkeessa luodut uudet toimintamallit jäävät kylien käyttöön jatkossakin, sen myötä hankkeen työ ja tuotokset jäävät elämään pohjoissavolaisiin kyliin ja kylätoimijoihin.

Hankkeen tavoitteena oli kehittää kylien tarpeista lähteviä kylä- ja lähipalveluita. Kylät hakivat mukaan, jossa he esittivät omat tarpeet ja kehittämisideansa. Nyt hankkeen jälkeen, kun katsoo kylien hakemuksia, niin voi sanoa, että kylätason toimenpiteissä on muutamaa lukuun ottamatta onnistuttu todella hyvin. Nämä muutamat kylät olivat ehkä mitoittaneet omat resurssinsa väärin, joten toivottua lopputulosta ei päässyt niin suuressa mittakaavassa syntymään tai toimijoita ei saatu sitoutettua toimintaan.

Kyläturvallisuuden kehittämisen myötä hankkeessa onnistuttiin luomaan paikallisia kyläturvallisuusmalleja sekä vahvistamaan jo olemassa olevia verkostoja. Tämän vuoksi Pohjois-Savon Kylät ry on yksi merkittävä kyläturvallisuuden edistäjä, jonka laajoja verkostoja voidaan hyödyntää viranomaisten tukena.

Mutta tehtävää jää vielä hankkeen jälkeenkin. Esimerkiksi kuntien turvallisuussuunnittelun kehittäminen ja siinä kyläturvallisuussuunnitelmien ja kylien osaamisen huomioon ottaminen. Hankkeessa onnistuttiin kuitenkin saamaan paikalliset asukkaat ja toimijat edistämään yhdessä arjen pieniä turvallisuustekoja, antamaan naapuriapua, harjoittelemaan hätätilanteiden varalle sekä tekemään toimia, jotka jo ennalta ehkäisevät niitä riskejä, joita on yhdessä tunnistettu kylillä ja maaseutualueilla.

Hankkeen toimintamallina oli lähteä synnyttämään paikallisista tarpeista niitä palveluita ja toimintoja, joita tarvittiin. Tämä tulisi muistaa paikalliskehittämisessä, että tarpeet lähtevät alueen ja kylien asukkaista, eikä hallinnosta ja ylhäältä käsin annettuna. Tätä toimintatapaa tulemme jatkamaan Pohjois-Savon Kylät ry:n toiminnassa ja tulevissa hankkeissa.

Pilottialueen kylissä luotiin yhteistyötä myös oman kunnan suuntaan. Tässä hankkeemme pystyi olemaan välikätenä, joka saattoi toimijat yhteen. Tätä yhteen saattamista tarvitaan paljon yhdistysten ja kuntien, yhdistysten ja viranomaisten, kuin yhdistystenkin kesken. Välikätenä tässä tapauksessa toimivat hankkeemme työntekijä ja olivat tulkkeina ja tiedon välittäjinä puolin ja toisin. Hankkeessa saatujen kokemusten myötä, on yhteistyötä jatkossa helpompi tehdä. Lisäksi hankkeen avulla pystyttiin jakamaan kylätason vapaaehtoisten toimijoiden työtaakkaa ja auttamaan heitä pääsemään omiin tavoitteisiinsa. Jatkossakin tälle on tarvetta, jota ei tule unohtaa. Vapaaehtoisten resurssit eivät millään riitä kaikkeen, siksi tarvitaan uusia hankkeita ja hankkeiden työntekijäresursseja maaseudun kehittämisessä.

Hankkeen avulla olemme saaneet paljon näkyvyyttä erilaisissa medioissa ja kylätoiminnan kautta näkyvyys on lisääntynyt asukkaiden suuntaan. Näkyvyyden ansiosta kylätoiminnan tekemä näkymätön vapaaehtoistyö on muuttunut näkyväksi kaikille. Nyt on syytä kiittää tästä niin hyvin onnistunutta hankettamme kuin paikallista mediaa, jotka olivat tekemässä juttuja kylillä todella usein.

Hankkeen jälkeen voi todeta, että Kehittyvät Kylät- palveluita tuottamassa –hanke, oli alkusysäys sille, että kylätoiminnan kautta voimme tukea Pohjois-Savon maaseudun kestäväää aluerakennetta ja kylätoiminta tunnustetaan vahvana toimijana maaseudun elinvoimaisuuden edistäjänä. Kylien kautta pidämme koko Pohjois-Savon jatkossakin asuttuna. Onnistuneen hankkeen myötä meidän on hyvä jatkaa kohti seuraavia hankkeita sekä kylätoimijoiden tukemista, että vaikuttavuuden lisäämistä.

Merja Kaija, projektipäällikkö

4. Raportti Kehittyvät Kylät- hankkeesta

4.1 Hankkeen tavoitteet

a) Ylemmän tason tavoitteet ja linkittyminen strategioihin

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman tavoitteiden toteutuminen. Hanke painottui kohtaan 7.4. Paikallisten palvelujen kehittäminen sekä 7.1. Maaseutualueiden palveluiden kehittämissuunnitelmat.

Hankkeen myötä saatiin kehitettyä 29 pilottikyläalueelle paikallisista tarpeista lähteviä palveluita ja toimintoja. Palvelutarpeiden kartoituksen kautta saatiin kyläalueilla nostettua paikallisia palvelutarpeita ja palveluaukkoja esille, joihin kylätoimijat eivät yksin pysty vastaamaan. Esimerkkiä Muuruveden kylän partureiden lopettaminen yhtä aikaa, kylälle syntyi palveluaukko, jota yritettiin yhteistyössä Muuruveden kylän, Kehittyvät Kylät hankkeen sekä kunnan elinkeinotoimen kanssa paikata. Useammalla kyläalueella nähtiin myös tärkeäksi saada kylällä toimintaa nuorisolle, jossa hankkeemme toimi yhdistävänä osapuolena Kuopion kaupungin nuorisopalveluiden, Aseman Lapset ry:n Wauto toiminnan ja kylien välillä. Kyläkohtaisesti kylille tehtiin palvelutarpeen kartoituksia osallistavilla menetelmillä sekä johdettiin tarpeista palveluiden ja kylien kehittämissuunnitelmia, joiden pohjalta hankkeessa kyläkohtaisesti tehtiin toimenpiteitä. Hankkeessa määriteltiin kylä- ja lähipalvelut kattamaan kaikkia niitä palveluita, joita kylillä tarvitaan; harrastus- ja vapaa-aikapalvelut, päivittäispalvelut, matkailupalvelut sekä yrittäjien tai muiden tuottamia palveluita paikallisyhteisössä. Tästä määritelmästä johtuen hankkeen myötä kehittyi alueille hyvin erilaisia palveluja, joista osa jää hankkeen myötä elämään paikallisyhteisöihin. Kylätasolla korostui harrastus- ja vapaa-aikapalveluiden, turvallisuuden sekä matkailupalveluiden toteuttaminen ja tukeminen.

Pohjois-Savon maaseudun kehittämisohjelman Rajattomien mahdollisuuksien maaseutu 2020, hanke tuki painopistettä 6: Maaseudun kestävä aluerakenne sekä painopistettä 5: Monipuolinen maaseutuyrittäjyys.

Hankkeen myötä on saatu kylille toimintaa, joka pitää Pohjois-Savon maaseutu elinvoimaisena ja sitä kautta maakunnassa voidaan taata, että kestävä aluerakenne säilyy. Maaseutualueiden ja harvaanasutun maaseudun asuttuna pitäminen täytyisi kuitenkin nähdä kaikessa toiminnassa maakunnassa ei vain yksin kylien näkökulmasta tai maaseudun yritystoiminnan näkökulmasta. Hankkeen aikanakin törmäsimme siihen, että maaseudun asioita voidaan parantaa vain elinkeinoelämän ehdoilla, mutta ilman maaseudun ihmisiä ei ole myöskään maaseudun elinkeinoja. Ja ihmiset tarvitsevat ympärilleen palveluita, kouluja, harrastus- ja vapaa-ajan toimintaa kuin yhteisöllisyyttä, joista osaa pystytään ylläpitämään kylien ja asuinalueiden oman toiminnan kautta.

b) hankkeen tavoitteet teemoittain

Kehittyvät kylät - palveluita tuottamassa – hankkeen tavoitteet oli jaoteltu kolmen teeman alle. Koko hankkeen kokoavana tavoitteena on: kylä- ja asukas yhteisöjen sekä kirkonkylien elinvoimaisuuden säilyttäminen ja kehittyminen kylä- ja lähipalveluiden kautta. Hankkeen teemat: monipalveluvat kylät ja asuinalueet, turvalliset kylät ja kehittyvät, osallistuvat ja vaikuttavat kylät.

c) Hankkeen tavoitteet ja toteutus teemoittain

Monipalvelevat kylät ja asuinalueet

Laadulliset tavoitteet	Toteuma
<ul style="list-style-type: none"> kylä- ja asukasyhteisöjen palvelut kehittyvät 	Hankkeen myötä on saatu synnytettyä kylä ja asuinalueille uutta asukkaiden tarpeista lähteviä palveluita mm. palvelupäiviä, nuorten toimintaa, nuorten kesätyöllistämistä, palveluhakemistoja, esitteitä kylätaloista ja toiminnasta sekä kehitetty kylämatkailua.
<ul style="list-style-type: none"> kylätalojen (tai muiden kiinteistöjen) käyttö monipuolistuu <ul style="list-style-type: none"> kylätaloja ei tarvitse myydä palvelut voidaan tuottaa kustannustehokkaammin lähipalveluina 	Kylätaloille on hankkeen myötä saatu syntymään uutta toimintaa: Nuorten iltoja, saatu Wauto – toiminta tulemaan kylille, leikkikenttä-hanke vireille, kuntosali Sorsakoskelle, Muuruvedelle lautapeli-iltaa, Halunan kylätuvalle palvelupäiviä. Lisäksi saatiin vietyä tietoa alueen Leader-ryhmien teemahankkeista joista pystyi hakemaan pieninvestointeja sekä kyläturvallisuusvälineistöä, joilla kylätaloja on saatu varusteltua parempaan kuntoon ja käyttöön.
<ul style="list-style-type: none"> uusia palvelujen tuottajia tulee 	Hankkeen myötä vaikutukselle on saatu tietoon, että kotipalveluiltojen kautta olisi syntynyt uutta kotipalveluyritystoimintaa Juankoskelle. Tuovilanlahteen saatiin opintomatkan osallistujien kautta tietoja ja näkymiä oman yritystoiminnan kehittämiseen (matkailu, museo ja majoitus). Lisäksi saatiin mukana olevat kylät ja alueet heräteltyä siihen, että itse voi myös tuottaa palveluita ja tuotteista omaa toimintaa.
<ul style="list-style-type: none"> hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja osataan hyödyntää 	Kylä- ja lähipalvelujen osalta etsittiin ja välitettiin tietoa hyvistä käytännöistä mm. hankkeen nettisivujen kautta, opintomatkojen avulla sekä hankkeen työntekijöiden osaamisen lisäämisellä. Hankkeessa tehtyjä toimenpiteitä on esillä nettisivuille sekä tuotu muiden kylien tietoon hankkeen päätöstilaisuuksissa sekä erilaisissa julkaisuissa.
Määrälliset tavoitteet	Toteuma
<ul style="list-style-type: none"> Kyläillat / tilaisuudet kylillä (mm. hyvien käytäntöjen jakaminen) yhteensä 30 tilaisuutta 	Hankkeen alussa infoillat kylille 29 kpl , joissa jaettiin hyviä käytäntöjä muualta, osallistujia 327 henkilöä. Erilaisia kyläiltoja ja tilaisuuksia järjestettiin yhteensä 22 kertaa .
<ul style="list-style-type: none"> Nykytila-analyysejä Palvelutarpeen kartoituksia Palvelukarttoja yhteensä 10 kylällä tai asuinalueella 	Aloituspalaverit, joissa kartoitettu kylän tai asuinalueen nykytilanne 10 kpl kylä- ja lähipalveluissa, 8 kpl kyläturvallisuudessa sekä kehittyvät, osallistuvat ja vaikuttavat kylät teeman alla 4 kpl. Yhteensä 22 kpl. Palvelutarpeen kartoitukseen liittyviä kyselyitä tehtiin yhteensä 7 kpl .

<ul style="list-style-type: none"> Kylien liiketoiminta- ja palvelusuunnitelmat 3 kpl 	Varsinaisia liiketoiminta- tai palvelusuunnitelmia ei hankkeessa tehty. Mutta kahdelle kylälle tehtiin kylän markkinointisuunnitelmaa. 0 kpl
<ul style="list-style-type: none"> Uusia kehittämishankkeen toteutus selvityksiä (mm. hankesuunnitelmia, hankeluonnoksia) 8 kpl 	Uusien hankkeita syntyi Kehittyvät Kylät- hankkeen myötä vaikutukselle 5 kpl kylä- ja lähipalvelut teeman alle hankkeen haettiin Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:n teemahankkeista Kylät Go tai PUIKU ja yksi suoraan Kehittämisyhdistys Kalakukon normaalina kehittämishankkeena.
<ul style="list-style-type: none"> Kylätalon monipuolistamissuunnitelmia 10 kpl 	Hankkeen myötä 8 kyläalueelle syntyi käyttöä kylätaloille. Kylätalon käytön monipuolistamissuunnitelmia ei tehty vaan tarpeen mukaan tehtiin toimia, jotka lisäsivät kylätalojen käyttöä. Kyläturvallisuuden myötä kylätalojen pelastussuunnitelmia iltoja pidettiin.
<ul style="list-style-type: none"> Hankkeen myötä syntyy kylätaloille monipuolisempaa käyttöä 10 kpl 	
<ul style="list-style-type: none"> Kylä- ja asukastyöpajojen toteuttaminen 10 kertaa eri teemoilla 	Kylä- ja asukastyöpajoja tehtiin kaikkien teemojen alla sekä kyläkohtaisesti että kaikille avoimina työpajoina. Työpajojen myötä saatiin tietoa levitettyä kylätoimijoille sekä konkreettisten mm. turvallisuustaitojen oppimista. Kylä- ja asukastyöpajoja toteutettiin hankkeen aikana yhteensä 69 kertaa. (Liite 1 Kylä- ja asukastyöpajat)
<ul style="list-style-type: none"> Opinto- ja tutustumismatkat 2-4 kpl (lähialueet Pohjois-Savo sekä maakunnan ulkopuolelle) 	Opintomatkoja tehtiin maakunnan ulkopuolelle 3 kpl Möhköön, Vuolenkoskelle ja Kaatamoon (Liperi kyläturvallisuusryhmä) ja omatoimisia opintomatkoja 3 kpl. Yhteensä 6 opintomatkaa.
<ul style="list-style-type: none"> Hankkeen aikana toteutuu kylä- ja lähipalveluita yhteensä 13 kylä- tai asuinalueelle. 	Kylä- ja lähipalveluita saatiin kehitettyä yhteensä 12 kylälle tai asuinalueelle hankkeen aikana.
Toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> järjestetään tilaisuuksia (tietoiskuja, aktivointia, verkostojen rakentamista, työpajoja jne.) kylissä, kyläalueilla tai kunnissa (riippuen kunnan koosta) pilottikohteissa tehdään nykytila-analyysit ja toteutetaan palvelutarpeiden kartoitus analyysien ja kartoitusten pohjalta pilottikohteisiin valitaan kehittämiskohde ja tehdään kehittämis- ja toimenpidesuunnitelma (kylän/alueen liiketoiminta- tai palvelusuunnitelma, hankesuunnitelma tms.) hyödynnetään toteutustapana kumppanuuspöytä-mallia ja muita osallistavia menetelmiä haetaan yhteistyökumppanuuksien kautta uusia toimijoita kylätaloille, 	Hankkeen myötä järjestettiin sekä tilaisuuksia että työpajoja, joissa luotiin verkostoja, jaettiin kylätoimijoille uutta osaamista sekä hyviä käytäntöjä. Hankkeen alussa kaikissa pilottikohteissa kartoitettiin nykytilanne sekä mitä aiemmin on tehty sekä millaisilla resursseilla kylällä toimitaan. Kylät hakivat hankkeeseen omilla tarpeillaan ja kehittämisideoillaan, joita hankkeen myötä lähdettiin yhdessä kehittämään. Kehittämisentueksi haettiin erilaisia rahoitusmalleja mm. hankerahoitusta tai apua muita toimijoilta, viranomaisilta tai kunnalta. Hanke kutsui kylille koolle erilaisia verkostoja kumppanuuspöytien ympärille. Osallistuvat menetelmät olivat hankkeessa laajasti käytössä. Kylätalokoulutuksen myötä rohkaistiin toimijoita hakemaan uusia toimijoita kylätaloille sekä tarjoamaan kylätaloja myös paikallisten yritysten käyttöön.

<p>tuotetaan sähköisiä palveluita, tarjotaan tiloja muille toimijoille sekä tuotteistetaan kylätalot helpommin ulkopuolisten käyttöön</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palvelutoiminnan kautta uutta toimintaa, työllistäminen, osuuskunnat, yhteiskunnallinen yrittäjyys, liikkuvat palvelut, sähköiset palvelut, uudet innovaatiot. 	<p>Sähköisiä palveluita mallinnettiin mm. virtuaalisessa palvelupäivässä sekä sharepointissa sekä kylille tehtiin nettisivuja. Osuuskuntatoiminnasta koulutettiin toimijoita. Lisäksi rohkaistiin tarinallistamisen käyttöön kylän markkinoinnissa.</p>
--	---

Turvalliset kylät

Laadulliset tavoitteet	Toteuma
<ul style="list-style-type: none"> • kylillä on selkeä suunnitelma ja vastuunjako, miten toimitaan, jos jotain yllättävää tapahtuu (esim. naapuritsekkäus, vesihuolto, varavoima, esiraivaus jne.) 	<p>Kyläturvallisuuden osalta pilottikylissä on kartoitettu erilaisia turvallisuusuhkia ja vaaranpaikkoja. Lisäksi kylillä on tehty, suunnitelmia miten yllättävissä tilanteissa toimitaan sekä millaista kalustoa keneltäkin löytyy. Lisäksi kylätoimijat ovat kartoittaneet oman alueensa asukkaat ja kesämökit. Kylille on hankittu varavoiman lähteitä mm. kylätaloille.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • kyläläisten omat valmiudet ja osaaminen on selkeästi kirjattu (kenellä on mönkijöitä, raivaussahoja, moottorikelkkoja, veneitä, maastoautoja ja mitä ovat valmiita tekemään tarvittaessa) 	<p>Kyläturvallisuussuunnitelmien myötä on kylillä kirjattu ylös, millaisia taitoja oman kylän väeltä löytyy ja mistä apua on saatavilla. Pohjois-Savon Pelastuslaitokselle kartoitettiin kyliltä kyläturvallisuusyhteyshenkilöitä. Heitä tullaan kouluttamaan hankkeen jälkeen pelastuslaitokset puolelta (syyskuu 2018). Lisäksi perustettiin yksi kyläturvallisuusryhmä sekä pidettiin Vapepan etsintäkoulutus yhdellä kylällä ja toinen tulossa vielä hankkeen loppumisen jälkeen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • kenenkään ei tarvitse pelätä, ettei tule autetuksi, kun apua tarvitsee 	<p>Hankkeen aikana suosituksi tulivat kotiin tai mökille vietävät sijaintitietolaput. Monellakaan ei löydy kotoa tietoa missä olen, jos yllättäen tarvitsee apua. Lisäksi kylille, kylätaloille ja kylien muihin yleisiin kohtaisiin tehtiin omat sijaintitiedot, joihin liitettiin kylän niin halutessa myös kylien yhteyshenkilöiden yhteystiedot. Hautalahden kylällä toimitettiin kylän puolesta sijaintitiedot jokaiseen kiinteistöön. Lisäksi opastettiin lataamaa 112-sovellusta sekä se käyttöä.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • kylätaloja hyödynnetään mm. suuretsintöjen yhteydessä ja evakuoinneissa 	<p>Kylätalojen varustelu on lisätty hankkeen aikana mm. Salmitalo Soinilansalmella on varusteltu niin, että se toimii varautumispaikkana hätätilanteen yllättäessä. Kylätalojen tietoa on pyritty saamaan myös, jotta hätätilanteessa mm. Vapepa ja pelastuslaitos voivat niitä hyödyntää.</p>
Määrälliset tavoitteet	Toteuma
<ul style="list-style-type: none"> • Kyläturvallisuusiltoja 19 kpl (avoimia kaikille) 	<p>Erilaisia kaikille avoimia kyläturvallisuusiltoja, kyläturvallisuuspäiviä ka tilaisuuksia järjestettiin yhdessä kylien ja yhteistyökumppaneiden kanssa yhteensä 37 tilaisuutta.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kyläturvallisuussuunnitelmia 19 kpl 	<p>Kyläturvallisuussuunnitelmia saatiin hankkeen aikana valmiiksi 4 kappaletta. Hankkeen aikana</p>

	<p>kyläsuunnitelmien työstön aloitti 12 kylää ja lisäksi pidettiin yleisiä kyläturvallisuus suunnitelmuita 2 kpl Vieremällä ja Sonkajärvellä yhdessä Kylät Sydämellä hankkeen kanssa.</p> <p>Kylätalojen pelastussuunnitelma iltojen pidettiin 2 kpl Runnilla ja Mustinmäellä.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Kylä- ja asukastyöpajojen toteuttaminen (ei erillisenä tavoitteena hankesuunnitelmassa) 	<p>Kylä- ja asukastyöpajoista kyläturvallisuus teeman alle sijoittui 36 tilaisuutta.</p>
Toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> järjestetään kuntakohtaisia tai alueellisia tilaisuuksia (tietoiskuja, aktivointia, työpajoja jne.) rakennetaan yhteistyöverkostoja turvallisuussuunnittelun tueksi (viranomaiset, kunnat, turvallisuusalan järjestöt, kylätoimijat; mallina esim. Pohjois-Karjalassa ja Lapissa toteutettu Arjen turvaa –hanke) valituissa pilottikohteissa tehdään kylän turvallisuussuunnitelma lisätään kylätalojen käyttöä varautumiskeskuksina 	<p>Kyläturvallisuudessa järjestettiin paljon tilaisuuksia, tietoiskuja ja mahdollisuuksia harjoitella varautumista sekä käytännön turvallisuustaitoja.</p> <p>Hanke onnistui rakentamaan hyvät verkostot kyläturvallisuussuunnitelmien tueksi, josta työtä on helppo jatkaa eteenpäin. Pohjois-Savon Kylät ry:n rooli yhtenä turvallisuustoimijana vahvistui todella paljon hankkeen aikana yhdessä kylien kanssa.</p> <p>Kyläturvallisuussuunnitelmia tehtiin kylillä ja mallia levitettiin lisäksi Kylät Sydämellä hankkeen myötä myös Ylä-Savon alueelle.</p> <p>Kylätalojen varustaminen varautumiskeskuksiksi meni eteenpäin mm. varustelun osalta. Hankkeiden kautta saatiin aggregaatteja ja muuta turvallisuusvälineistöä kylille.</p>

Kehittyvät, osallistuvat ja vaikuttavat kylät

Laadulliset tavoitteet	Toteuma
<ul style="list-style-type: none"> kyläläisten tekemää talkootyötä arvostetaan 	<p>Hankkeen myötä Pohjois-Savon Kylät ry sai nostettua kylätoiminnan tunnettavuutta koko Pohjois-Savon alueella. Pohjois-Savon Kylät ry tunnetaan nyt toimijoiden keskuudessa ja meidän on helpompi jatkossa nostaa esille kylätoimijoiden tekemää tärkeää työtä. Tehty vaikuttavuuskysely kylille mm. talkootyön määrästä sekä mitä kaikkea kylillä vapaaehtoistyöllä pidetään yllä.</p>
<ul style="list-style-type: none"> asukkaiden vaikutusmahdollisuudet lisääntyvät päätösten teossa 	<p>Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia hankkeessa saatiin lisättyä mm. kylä-kunta yhteistyön kautta sekä kyläparlamentin, kyläneuvostojen ja Pitäjäraadin kautta (Lisätietoa kylien ja kunnan yhteistyöstä taulukon jälkeen tarkemmin). Lisäksi Karttulan alueella hanke oli vaikuttamassa Pitäjäraadin käynnistämiseen alueella ja sitä kautta tulevaisuudessa asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien paranemiseen omalla alueella. Lisäksi Muuruveden ja Säyneisten alueella pilottikylien kautta toimintaa linkitettiin Pitäjäraateihin. Siilinjärven kyläparlamentti teki hankkeen myötä kaksi kertaa asuinalueiden ja kylien kehittämiskyselyt, joissa esiin nousseita tarpeita</p>

	ja asioita saatiin jo hankkeen aikana eteenpäin Siilinjärven alueelle.
<ul style="list-style-type: none"> kylän ja kyläläisten tulevaisuus näyttää valoisalta 	Hankkeen myötä kylien oma vastuunotto ja ymmärrys oman alueen hyväksi tehtävästä työstä on kasvanut. On ymmärretty, että täytyy itse toimia kukaan ei tuo kylille enää palveluita ja rahoitusta ja hankkeita tulee jokaisen kylän hakea itse. Infran osalta kylien tulevaisuus ei näytä valoisalta, mutta infran parantamiseen ei tällä hankkeella pyrittykään. Lisäksi uusien yrittäjien saaminen kylille on haastavaa.
<ul style="list-style-type: none"> Kylät sparraavat toisiaan ja kyläkumppanuudet lisääntyvät 	Kylien välistä yhteistyötä on pyritty lisäämään. Hankkeen alun toimenpiteet eli kyläparien muodostaminen lisäsivät näiden kylien yhteistyötä ja osalle yhteistyötä ei olisi tullut ilman hanketta ollenkaan. Kyläkumppanuudet hankkeen myötä: Haluna-Pajulahti ja turvallisuusryhmän myötä myös Ranta-Sänkimäki, Palonurmi-Siikajärvi, Kurkimäki-Vehmasmäki sekä Siilinjärven alueen kylien yhteistyö on lisääntynyt.
<ul style="list-style-type: none"> osallisuus on lisääntynyt 	Hankkeen myötä toimijoiden osallistumismahdollisuudet ovat lisääntyneet ja kaiken kaikkiaan hankkeessa tavoitettiin 3186 henkilö eri tilaisuuksissa.
Määrälliset tavoitteet	Toteuma
<ul style="list-style-type: none"> Erilaisia osallistavia menetelmiä on otettu käyttöön 5 kpl 	Osallistavia menetelmiä pyrittiin käyttämään hankkeen aikana mahdollisimman paljon, yhteensä hankkeen aikana osallistavia menetelmiä käytettiin 32 tilaisuudessa . Erilaisten menetelmien käyttöä ei ole erikseen tilastoitu. Samaa menetelmää on siis voitu käyttää useammassa tilaisuudessa.
<ul style="list-style-type: none"> Syntyy uusia alueellisia tai kuntakohtaisia kylien yhteenliittymiä 1 /seutukunta 	Uusia alueellisia kylien yhteenliittymiä syntyi 1 kpl . Siilinjärven kyläparlamentti rekisteröityi Siilinjärven asuinalueet ja kylät ry:ksi. Lisäksi Karttulan alue (1 kpl useita kyliä) oli mukana lähidemokratian kehittämisellä ja Pitäjäraati toimintaan mukaan lähtemisellä.
<ul style="list-style-type: none"> Kirkonkylille / maaseudun paikalliskeskuksiin uuden asukastoiminnan aloittaminen 3-5 kpl 	Uuden asukastoiminnan aloittaminen tukea annettiin 2 alueelle (Sonkajärvi ja Karttula) ja uusia syntyi 2 kpl Siilinjärven kirkonkylälle sekä Leppävirran kirkonkylälle asukas yhdistys.
Toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> lisätään kylätoimijoiden ja järjestöjen yhteistyötä tuetaan uusia kylien ja järjestöjen yhteenliittymiä 1/seutukunta edistetään kylä – kuntayhteistyötä ja vahvistetaan asukkaiden osallisuutta välittämällä tietoa osallistavista menetelmistä (osallistuva budjetointi, asukasraadit, sähköiset osallistumisen kanavat, muut asukkaiden 	Hankkeen myötä saatiin lisättyä kylätoimijoiden ja yhdistysten yhteistyötä ja yhteistyö on jäänyt hankkeen jälkeen elämään useissa kyläpareissa mm. Palonurmi ja Siikajärvi sekä Haluna ja Pajulahti ja mukaan tuli hankkeen aikana vielä Sänkimäki. Hankkeessa tuettiin ja autettiin uusien yhteenliittymien syntyä, hankkeen myötä syntyi 2 kpl uusia yhdistyksiä. Kylä-kunta yhteistyön lisäämistä tapahtui koko hankkeen ajan kaikissa pilottikohteissa. Lisäksi kylille

<p>vaikuttamismahdollisuudet, kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen, yhteinen ohjelmatyö jne.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirkonkylissä ja maaseudun paikalliskeskuksissa aktivoidaan asukastoiminnan syntymistä 	<p>saatiin rohkeutta olla yhteydessä kuntiin ja viranomaisiin ja sitä kautta vaikuttaa oman alueen asioihin. Kirkonkylissä synnytetään uutta yhdistystoimintaa kolmessa eri kohteessa.</p>
---	--

Kylä- kunta yhteistyön lisääminen

- Haluna-Pajulahti palvelupäivässä avattiin yhteistyö Kuopion kaupungin vanhuspalveluiden kanssa
- Kurkimäki-Vehmasmäki yhteistyö Kuopion nuorisopalvelun/Wauto-toiminnan kanssa
- Palonurmi-Siikajärvi yhteistyö Kuopion nuorisopalvelun/Wauto-toiminnan kanssa
- Muuruvedellä liikuntapaikkakatselmus Kuopion kaupungin liikuntatoimen kanssa
- Muuruvedellä liikennekatselmus Kuopion kaupungin ja ELY-keskuksen kanssa
- Pöljällä leikkikenttä Pöljän kotiseutumuseon alueelle
- Sorsakoskella yhteistyöpalaverit kunnan kanssa ja liikuntapaikkakatselmus
- Siilinjärvi kyläparlamentin ja Siilinjärven kunnan yhteistyön tiivistäminen mm. väliaikarahoituksen takaaminen, päätös kunnanvaltuustolta.
- Karttulassa Kuopion kaupungin Pitäjäraateihin mukaan lähteminen ja asukkaiden aktivoiminen
- Kyläturvallisuudessa tiivis yhteistyö Pohjois-Savon pelastuslaitoksen kanssa ja kunnittain lisäksi paikallisten paloasemien kanssa

Lähidemokratian tukeminen

- Siilinjärvi kyläparlamentin ja Siilinjärven kunnan yhteistyön tiivistäminen sekä kehittämisaloitteiden kerääminen
- Karttulassa Kuopion kaupungin Pitäjäraateihin mukaan lähteminen, asukkaiden ymmärryksen lisääminen lähidemokratian osalta sekä omat vaikutus- ja osallistumisen mahdollisuudet Pitäjäraadin kautta.

Sähköisten palveluiden ja välineiden käyttöönotto hankkeen aikana

- Halunan nettisivujen käytön tehostaminen
- Martikkalan nettisivut ja palveluhakemisto tehtiin, ei löytynyt kylältä vastuunottoa ja ylläpitoa, ei julkaistu
- Mustinmäen nettisivujen uusimisen mietintä, toteutus ei toteutunut hankkeen aikana
- Palonurmi-Siikajärvi Palveluhakemiston rakentaminen
- Siikajärven nettisivujen rakentaminen
- Palonurmen nettisivujen kehittäminen
- Lukkarilan nettisivujen rakentaminen
- Siilinjärven asuinalueet ja kylät ry Facebook sivu
- Etelä-Siilinjärven asukas yhdistys ry ja Siilinjärven Kyläparlamentti Sharepoint alustan käyttö ja kokeilu
- Virtuaalinen harrastepäivä kokeilu (yhdessä muiden toimijoiden kanssa)
- Sisältömarkkinointi koulutus, kokeilu kouluttaja etänä, osallistujat Muuruvedellä (yhdessä YOM ja Kylät go Muuruvesi-hankkeiden kanssa)
- Sähköisten kyselyiden toteuttaminen kylille (webropol käytössä hankkeen kautta)

Uuden asukastoiminnan synnyttäminen

- Sonkajärven kirkonkylän herättely asukastoiminnan tarpeellisuuteen, ei toteutunut asukastoiminnan synnyttäminen

- Karttulan kirkonkylä, käyty hankkeen myötä herättelemissä toiminnan tarpeellisuudesta, Kirkonkylän kylätoimikunta toimii
- Siilinjärven kyläparlamentin toiminnan kehittäminen ja uuden yhdistyksen perustaminen Siilinjärven asuinalueet ja kylät ry
- Siilinjärven kirkonkylän asukastoiminnan käynnistäminen osana Siilinjärven Kyläparlamentin ja Siilinjärven asuinalueet ja kylät ry:n toimintaa, lähtenyt liikkeelle keväällä 2018, organisoituu toiminnaksi vasta hankkeen jälkeen
- Leppävirran kirkonkylän asukastoiminnan synnyttäminen ja yhdistyksen perustaminen Leppävirran kirkonkylän Asukasyhdistys ry.

d) Parantuneista palveluista hyötyvän maaseutuväestön määrä

Tavoite	Toteuma
Parantuneista palveluista hyötyvä maaseutuväestön määrä Yhteensä 10330 henkilöä	Parantuneista palveluista hyötyvä maaseutuväestön määrä Yhteensä 26726 henkilö.
Pilottikylät 22 kappaletta	Pilottikylä tai alueita yhteensä 29 kappaletta ja toimenpiteitä tehty yhteensä 62 kylällä / asuinalueella tai taajamassa.

e) Pilottikohteiden valinta ja hankkeessa mukana olevat kylät

Yleisinä koko maakuntaa koskevinä toimenpiteinä oli hyvien käytäntöjen ja toimintamallien levittäminen, yhteistyön aktivointi, verkostojen ja kumppanuuksien rakentaminen, kylien turvallisuussuunnitelmien tekeminen ja osallisuuden lisääminen.

Hankkeen pilottikohteet haettiin hankkeen alussa ja kaikkiin toimenpiteisiin / teemoihin ei saatu niin paljon pilottikohteita, kun olisi toivottu, mutta muuten hankkeeseen haki enemmän pilotteja, mitä oltaisiin voitu hankkeeseen ottaa mukaan. Tästä johtuen toimijoita yhdisteltiin ja vielä hankkeen aikana pystyttiin ottamaan mukaan uusia pilottikohteita. Pilottikohteita oli niin harvaanasutulta maaseudulta, ydin maaseudulta, kaupunkien läheiseltä maaseudulta sekä maaseudun paikalliskeskuksista. Tältä osin hankkeen valinnat onnistuivat ja hankkeeseen saatiin mukaan hyvin erilaisia kyliä ja asuinalueita erilaisilla tarpeilla.

Taulukko 1. Teemoittain Kehittyvät Kylät –palveluita tuottamassa hankkeessa mukana olevat kylät, asuinalueet tai kunnat.

Kylä- ja lähipalvelut	Kyläturvallisuus	Kehittyvät, vaikuttavat ja osallistuvat kylät
Haluna, Kuopio Martikkala, Lapinlahti	Airaksela, Kuopio Harjuranta, Varkaus	Karttula ja Karttulan alueen kylät (7 kylää), Kuopio Leppävirran kirkonkylä, Leppävirta Siilinjärvi kyläparlamentti ja Siilinjärven alueen kylät (11 kylää), Siilinjärvi
Lukkarila, Lapinlahti	Haluna, Kuopio	Sonkajärven kirkonkylä, Sonkajärvi Tuovilanlahti, Kuopio
Keitele Kurkimäki, Kuopio	Ala-Luosta, Rautavaara Etelä-Tuusniemi, Tuusniemi	Mökkiläisneuvosto, Pielavesi Yht. 22 kylää / asuinalueetta
Mustinmäki, Leppävirta Muruvesi, Kuopio Pajulahti, Kuopio Palonurmi, Kuopio Pöljä, Siilinjärvi Siikajärvi, Kuopio Sorsakoski, Leppävirta Säyneinen, Juankoski Vehmasmäki, Kuopio Kotalahti, Leppävirta Syvänniemi, Kuopio Yht. 16 kylää / asuinalueetta	Hautolahti, Tervo Iisalmi Kalliokylä, Kiuruvesi Kangaslampi, Varkaus Karttula kirkonkylä, Kuopio Kauppilanmäki, Vieremä Koillis-Tuusniemi, Tuusniemi Kurkimäki, Kuopio Laukka-aho, Tuusniemi Lukkarila, Lapinlahti Syvänniemi, Kuopio Mustinmäki, Leppävirta Muruvesi, Kuopio Mäntyjärvi, Kaavi Pajulahti, Kuopio Pöljä, Siilinjärvi Pörsänmäki, Iisalmi Rannanjärvi, Rautavaara Ranta-Sänkimäki, Kuopio Rautavaara Kirkonkylä Riistavesi, Kuopio Siilinjärvi Soinilansalmi, Leppävirta Sonkajärvi kirkonkylä, Sonkajärvi Sorsakoski, Leppävirta Säyneinen, Juankoski, Kuopio Talluskylä, Tervo Tuovilanlahti, Kuopio Tuusniemen Kylät, Tuusniemi Vehmasmäki, Kuopio Vuorela, Siilinjärvi Vuotjärvi, Kuopio Tervo Runni, Iisalmi Yht. 39 kylää / asuinalueetta	

4.2 Hankkeen aikataulu

1.1.2016-30.5.2018 oli Kehittyvät Kylät- palveluita tuottamassa hankkeen virallinen toteutusaika. Hanke aloitettiin kuitenkin vasta maaliskuussa 2016 virallisen hankepäätöksen saamisen jälkeen.

Aluksi oli hankkeen käynnistys- ja tiedotusvaihe, joka alkoi 2016 maaliskuussa, kun hanketta esiteltiin kylille ja tehtiin ensimmäinen kierros kuntiin. Kierroksella kerrottiin hankkeesta ja pyydettiin kyliä hakemaan mukaan. Kylät saivat hakea mukaan hankkeeseen 31.5.2016 saakka.

Käynnistysvaiheessa valittiin mukaan lähtevät pilottikylät ja aloitettiin aloituspalavereiden pitäminen toimijoiden kanssa ja tarpeiden kartoitus. Osan kanssa päästiin alkuun jo kesäkuussa 2016 ja osan kanssa kesätauon jälkeen elokuussa 2016.

Toteutusvaihe alkoi syksyllä 2016. Kylä- ja lähipalveluiden osalta toimenpiteitä tehtiin joulukuulle 2017 saakka ja muutamia toimia jatkettiin vielä alkuvuodesta 2018. Kyläturvallisuuden osalta toimia jatkettiin maaliskuun 2018 loppuun saakka. Kehittyvät. vaikuttavat ja osallistuvat kylät teeman alla tehtiin koko ajan, mutta hieman hitaammalla tahdilla johtuen projektipäällikön osa-aikaisesta työstä hankkeelle sekä siitä että projektipäällikkö myös teki hankkeen muita työtehtäviä ja maksatuksia sekä pyrki pitämään hankkeen pystyssä haasteista huolimatta.

Hankkeen lopetusvaihe tuli porrastetusti, sitä mukaa kun työntekijät lopettivat hankkeessa työskentelyn. Alun perin pyrkimys oli lopettaa toteutusvaihe kaikkien osalta joulukuulle 2017, mutta kun resursseja ja tarpeita vielä oli, jatkettiin toteutusvaihetta osittain aivan hankkeen loppuun saakka.

a) resurssit

Hankkeen resurssit olivat hankkeeseen palkatut hankkeen työntekijät sekä hankkeeseen kirjatut toimenpiteet joiden kustannukset hankkeella pystyttiin kattamaan ja sitä myöden hyödyntämään. Hankkeen työntekijät resurssit olivat osittain riittävät näihin toimenpiteisiin, mutta osaltaan eivät, koska hankkeessa tuli eteen sellaisia riskejä ja haasteita, joita ei hankkeen alussa osattu arvioida.

Hankkeen työntekijät projektipäällikkö Merja Kaija (50-60% työaika), kyläkoordinaattori Heli Haverinen (100% työaika) ja Tuula Palojärvi (100% työaika). Hankkeen aikana työllistyneiden määrä yhteensä 4,77 htv. (Tavoite 4,6 htv).

Lisäksi hankkeessa teki osittain töitä harjoittelijana Eleonora Tikkanen, joka työskenteli Pohjois-Savon Kylät ry:llä 13.3.2017-3.9.2017 (5 kuukautta).

Kuva 1 Projektipäällikkö Merja Kaija ja kyläkoordinaattorit Tuula Palojärvi ja Heli Haverinen

Hankkeen yhteistyöverkoston avulla hankkeen resursseja pystyttiin lisäämään ja tekemään laajemmin toimenpiteitä, mitä ilman yhteistyötä emme olisi voineet toteuttaa. Esim. Kylät Sydämellä hankkeen myötä saatiin kyläturvallisuutta jalkautettua paremmin Ylä-Savon alueelle. Meidän hankkeelle oli kyläturvallisuus osaamista ja heidän hankkeelle suorat kontaktit alueen toimijoihin.

b) Hankkeen toimitilat

Hankkeen toimisto vuokrattiin Yrityskylä Innocumista. Vuokrattu on toimistohuone Innocumista S1-rakennuksen länsisiivestä. Toimistohuone vuokrattiin kalustettuna 3 työpisteellä, vuokran lisäksi maksetaan sähköstä per työpiste. Lisäksi hanke on käyttänyt Innocum kokoustiloja tarpeen mukaan palaverissa ja seurantaryhmän kokouksissa. Mita tiloja käytettiin tarpeen mukaan ja pilottikohteissa toimitettiin toimijoiden tai kunnan tiloissa.

4.3 Seurantaryhmä ja toteutuksen organisaatio

Hankkeen seurantaryhmä kokoontui yhteensä 7 kertaa hankkeen aikana ja lisäksi hankkeen loppuraportti on ollut kommentoitava sekä seurantaryhmällä että Pohjois-Savon Kylät ry:n hallitukselle sähköisesti, enne Hyrrään jättämistä.

Seurantaryhmän jäsenet ja yhteystiedot 22.4.2017 saakka

Minna Makkonen Pohjois-Savon Kylät ry makkonen.minna@gmail.com Toteuttajataho
Auvo Hirvonen Pohjois-Savon Kylät ry auvohir@gmail.com Toteuttajataho
Merja Kaija Pohjois-Savon Kylät ry merja.kaija@pohjois-savonkylat.fi Työntekijä
Minna Jaakkola SavoGrow eMaaseutu minna.jaakkola@savogrow.fi Hanke
Liisa Jokela Juankosken kaupunki liisa.jokela@juankoski.fi Kunta
Tarja Arbélius Yrittäjä satuniemi@satuniemi.com Yrittäjä
Sari Hyttinen Leader Ylä-Savon Veturi sari.hyttinen@ylasavonveturi.fi Leader
Tuulikki Vesterinen Pohjois-Savon Kylät ry tuulikki.vesterinen@ely-keskus.fi Rahoittaja
Jouni Piirainen Tuovilanlahden nuorisoseura jouni.piirainen@ysao.fi Kylien edustaja
Helena Junkkarinen Mustinmäki helena.junkkarinen@gmail.com Kylien edustaja
Hankkeen työntekijät Tuula Palojärvi Pohjois-Savon Kylät ry tuula.palojarvi@pohjois-savonkylat.fi
Työntekijä Heli Haverinen Pohjois-Savon Kylät ry heli.haverinen@pohjois-savonkylat.fi Työntekijä

Muutos seurantaryhmään 22.4.2017 alkaen

Auvo Hirvonen Pohjois-Savon Kylät ry auvohir@gmail.com Toteuttajataho
Iris Niskanen Pohjois-Savon Kylät ry ihniskanen@gmail.com Toteuttajataho
Merja Kaija Pohjois-Savon Kylät ry merja.kaija@pohjois-savonkylat.fi Työntekijä
Minna Jaakkola SavoGrow eMaaseutu minna.jaakkola@savogrow.fi Hanke
Liisa Jokela Juankosken kaupunki liisa.jokela@juankoski.fi Kunta
Tarja Arbélius Yrittäjä satuniemi@satuniemi.com Yrittäjä
Sari Hyttinen Leader Ylä-Savon Veturi sari.hyttinen@ylasavonveturi.fi Leader
Tuulikki Vesterinen Pohjois-Savon ELY-keskus tuulikki.vesterinen@ely-keskus.fi Rahoittaja
Jouni Piirainen Tuovilanlahden nuorisoseura jouni.piirainen@ysao.fi Kylien edustaja
Helena Junkkarinen Mustinmäki helena.junkkarinen@gmail.com Kylien edustaja
Hankkeen työntekijät Tuula Palojärvi Pohjois-Savon Kylät ry tuula.palojarvi@pohjois-savonkylat.fi
Työntekijä Heli Haverinen Pohjois-Savon Kylät ry heli.haverinen@pohjois-savonkylat.fi Työntekijä

Hankkeen organisaatio Pohjois-Savon Kylät ry:n osalta on kuvattu taulukossa. Lisäksi hankkeen toteutukseen kuului joukko paikallisia toimijoita kylä- ja asukastoimijoita.

Taulukko 2 Taulukko hankkeen organisaatiosta sekä vastuiden jakautumisesta

Hankkeen organisaatio Pohjois-Savon Kylät ry:ssä

<p>YHDISTYKSEN HALLITUS HALLITUKSEN JÄSENET JA VARAJÄSENET</p>	<p>Hallitus vastaa yhdistyksen toiminnasta ja toimii yhdistyksen edustajana. Hallitus valitsee ja palkkaa hankkeen työntekijät ja määrittelee työsuhteeseen liittyvät asiat. Vastuu hankkeen toteuttamisesta on hanketuenhakijalla eli yhdistyksellä, eikä sitä vastuuta voi siirtää seurantaryhmälle eikä hankkeen työntekijöille. Hallituksen kokouksiin varataan aikaa hankkeen tarkastelua varten. Hankkeen seurantatiedot, väliraportit ja loppuraportit saatetaan hallituksen tietoon. Hallitukselle annetaan tiedoksi hankkeen taloudellinen tilanne. Hallitus tukee projektipäällikköä ja antaa projektipäällikölle riittävät valtuudet ja toimintaedellytykset toteuttaa hanketta käytännössä. Hallituksella on vastuu seurantaryhmän nimeämisestä.</p>
<p>HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA</p>	<p>Hallituksen puheenjohtaja toimii projektipäällikön lähiesimiehenä. Hänen ollessa estynyt varapuheenjohtaja hoitaa. Puheenjohtajalle hankkeen johtamisessa määritellyt tehtävät. Hyväksyy projektipäällikön työajanseurannat ja matkalaskut sekä hyväksyy hankkeelle syntyneet tositteet.</p>
<p>SEURANTARYHMÄ SEURANTARYHMÄN JÄSENET</p>	<p>Seurantaryhmän tehtävänä on valvoa ja ohjata projektia siten, että projekti toteuttaa hankesuunnitelmaa ja noudattaa annettua rahoituspäätöstä. Seurantaryhmä toimii hankkeen toteuttajan tukena käytännön toteuttamiseen liittyvissä asioissa. Seurantaryhmä seuraa hankkeen etenemistä kokonaisuudessaan. Seurantaryhmän jäsenten tulee tuntea hankesuunnitelma, olla tietoinen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta ja siihen liittyvistä säädöksistä ja rahoittajan antamista ohjeista, tukipäätöksestä ja avustusohjeista.</p>
<p>SEURANTARYHMÄN KOKOUS</p>	<p>Kokouksissa käsitellään hankkeen ajankohtaiset asiat, mitä hankkeessa on tähän saakka tapahtunut, millaisia asioita tullaan seuraavaksi tekemään sekä hankkeen aikana esiin nousseiden kysymysten käsittely. Hankkeen taloudellisen tilanteen läpikäynti, mahdolliset hankesuunnitelman muutostarpeet. Seurantaryhmä hyväksyy hankkeen seurantatiedot, väliraportit ja loppuraportit ennen rahoittajalle toimittamista.</p>
<p>PROJEKTIPÄÄLLIKÖ</p>	<p>Vastaa hankkeen käytännön toteuttamisesta hankesuunnitelman ja rahoituspäätöksen mukaisesti. Raportoi hankkeen seurantatiedot, valmistelee hankkeen väli- ja loppuraportit ohjausryhmälle ja hallitukselle sekä rahoittajalle. On lähiesimiehenä hankkeen työntekijöille. Seuraa budjettia, tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. Hyväksyy hankkeen työntekijöiden työajanseurannat ja matkalaskut. Hoitaa hankkeen päivittäisen rahaliikenteen. Päättää hankkeen osallistumisista, hankinnoista ja tekee kilpailutukset hankesuunnitelman mukaisesti. Vastaa hankkeen tiedottamisesta. Aikatauluttaa hankkeen toimenpiteet ja seuraa aikataulun toteutumista.</p>
<p>PROJEKTIN TYÖNTEKIJÄT KYLÄKOORDINAATTORIT</p>	<p>Hankkeen työntekijät työskentelevät hankkeessa omien työnkuvien mukaan. Vastavat hankkeen käytännön toteutuksesta kentällä. Toimivat projektipäällikön antamien ohjeiden mukaan. Tuntevat hankesuunnitelman ja hankkeelle asetetut tavoitteet ja toimenpiteet ja työskentelevät niiden mukaisesti. Projektipäällikkö toimii kyläkoordinaattoreiden lähiesimiehenä. Laativat työnajanseurannan ja matkalaskut hankkeen ohjeiden mukaisesti. Raportoivat työn edistymisestä projektipäällikölle.</p>

4.4 Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kustannuksista suurin osa meni hankkeen työntekijöiden palkkauskustannuksiin, seuraavaksi eniten flat rate kustannuksiin ja sitten muihin välittömiin kustannuksiin.

Hankkeelle saatiin 100 % rahoitus Maaseuturahastosta Pohjois-Savon ELY-keskuksen kautta. Joten omarahoitusta hankkeeseen ei tarvittu.

Taulukko 3 Kehittyvät Kylät –palveluita tuottamassa kustannukset

Kululaji	Avustuspäätös	Muutettu budjetti	Hankkeen toteuma 1.1.2016-30.5.2018
Palkat	206 390,00 €	208 490,00 €	206 696,46 €
Palkkiot	8700,00 €	7396,00 €	7088,78€
Vuokrat	4400,00 €	2300,00 €	2267,18 €
Ostopalvelut	3950,00 €	3950,00 €	3644,12 €
Muut välittömät kulut	19699,40 €	20499,40€	16 647,96 €
Flat rate 24% (laskennalliset yleiskulut)	49533,60 €	50037,60 €	49 607,13 €
Kustannukset yhteensä	292 673,00	292 673,60 €	285 951,63 €
			*) Hankkeen loppumaksatuksen päätöksen saamisen myötä selviää tarkka hankkeen toteuma. Tässä laskettu yhteen kaikki saadut maksatukset ja loppumaksuun lähtevät kustannukset.

a) raportointi ja seuranta

Hankkeen raportointia tekivät kaikki hankkeen työntekijät, projektipäällikkö kuitenkin vastasi raportoinnista hyrrään sekä toteumatietojen kasaamisesta.

Hankkeen kaikki tilaisuudet ja tapahtumat raportoitiin yhteen taulukkoon. (Kehittyvät Kylät –palveluita tuottamassa /tilaisuudet ja tapahtumat). Lisäksi aloituspalavereista, kokouksista ja palavereista pyrittiin laatimaan muistiot, jotta edellisellä kerralla sovittuihin toimiin kylänsä kanssa oli helpompi palata. Hankkeen toteutumisen seuranta tehtiin koko hankkeen ajan. Lisäksi hankkeesta tehtiin väliarviointi sekä loppuarviointi hankkeessa mukana olleille toimijoille. Palautetta kerättiin hankkeen osalta lähinnä kylä- ja asukastyöpajojen sekä opintomatkojen osalta.

Kustannusten seurannasta ja raportoinnista vastasi projektipäällikkö sekä seurantaryhmälle että Pohjois-Savon Kylät ry:n hallitukselle.

Maksatuksiin tehtiin toteumatiedot, joihin oli koottu maksatuskauden aikaiset hankkeen toimenpiteet. Lisäksi Hyrrään koottiin vuosittain indikaattoritiedot.

Loppuraportti koottiin hankkeen aineiston pohjalta. Lisäksi hankkeen myötä talteen saadut lehtileikkeet ja hankkeen materiaalia on laitettu talteen Pohjois-Savon Kylät ry:n leikekirjoihin. Lisäksi hankkeen toiminnasta tehtiin hankkeen päätöstilaisuuksiin koontiesittely pahveille, jotka säilytään osana hankkeen arkistoa.

b) toteutusolelutukset ja riskit

- Hankkeen alussa jo tiedostettiin riskinä, että hankkeeseen mukaan lähteminen voidaan kokea haastavaksi tai liikaa kylän omia resursseja vieväksi. Hankkeen alussa kylille muistutettiin siitä, että jokainen kylä hakeutuu mukaan omilla tarpeillaan, olivatpa ne pieniä tai suuria. Kylien oma sitoutuminen tekemiseen on ollut vaihtelevaa, omien kylätoimintojen ja arjen osalta. Monella kylällä tekijöiden joukko on niin pieni, että jos muutosta tapahtuu vapaaehtoisissa tai heidän elämäntilanteessa, niin toiminta ja tekeminen voi loppu kokonaan. Mutta muutoksista huolimatta kylille saatiin paljon aikaiseksi.
- Hankkeessa mukana olevat kylät ovat tottuneet siihen, että aiemmissa kylähankkeissa kylien puolesta on tehty kaikki valmiiksi. Sen vuoksi tässä hankkeessa pidettiin tärkeänä, että suunnitelmat on suhteutettu kylän omiin resursseihin, jotta päästään käsiksi käytännön toteutukseen. Ja hankkeemme ei tehnyt kylille valmiiksi esim. suunnitelmia vaan kylän toimijoiden piti niitä itse tehdä, joillakin kylillä tämä koettiin hankalaksi ja siksi aivan kaikkea ei saatu tehtyä, koska emme tehneet kylien puolesta valmista.
- Kylä- ja asuinalueiden mukaan lähteminen → Hankkeeseen saatiin mukaan riittävästi kyliä ja asuinalueita. Lisäksi hankkeen aikana pystyttiin ottamaan uusia kyliä joustavasti mukaan niihin toimenpiteisiin missä oli tarjolla vapaata hankeressurssia. Hankkeen osalta Ylä-Savon osalta toimijat jäivät hankkeemme alussa odottamaan omaa hanketta, eivätkä olleet kiinnostuneita hakemaan mukaan Kehittyvät Kylät –Palveluita tuottamassa –hankkeeseen. Ja tämä näkyi Kehittyvät Kylät – hankkeen osalta siinä, että Ylä-Savosta ei hakeutunut pilotteja mukaan hankkeeseen kuten muilta alueilta.
- Kylä- ja asukas-yhteisöjen sitouttaminen hankkeen aikatauluihin vapaaehtoisvoimin. → Hankkeen alussa käytiin läpi kylien oma tilanne ja hankkeen työntekijät kuulostelivat kylien resursseja tarkasti ja toimenpiteet toteutettiin kylien tarpeista ja heidän vapaaehtoisista lähtevien aikataulujen mukaisesti. Osalla pilottitoimijoista tuli esteitä hankkeen aikana, jolloin toimenpiteiden aloitusta siirrettiin. Vain yhdellä hankkeeseen hakeneella kylällä ei saatu niitä toimenpiteitä tehtyä, millä he itse olivat hakeneet hankkeeseen mukaan. Viikonloppu- ja sunnuntai työ huomioiminen onnistui joustavasti rahoittajan kanssa. Ilman sunnuntai työtä, emme olisi voineet tehdä kylille kyläturvallisuuspuolella riittävästi toimenpiteitä.
- Väliaikaisrahoituksen saaminen → Hankkeeseen saatiin väliaikaisrahoitusta 10 000 € lainaa Suomen Kylät ry:ltä, 20 000 € lainaa Säästöpankilta ja ennakkoa 58 000 €. Eli yhteensä 88 000 €. Hankkeen alussa oltiin varauduttu noin puolen vuoden väliaikaisrahoitukseen. Keskimäärin hankekustannukset noin 11 000 € / per hanke kuukausi. Eli väliaikaisrahoitusta saatiin se määrä mitä hankkeen alussa katsottiin tarpeelliseksi.
- Työntekijöiden valinta ammattitaito ja sitoutuminen. → Hankkeeseen saatiin erittäin ammattitaitoiset työntekijät ja heidät pystyttiin sitouttamaan hankkeen ajaksi töihin. Monipuolinen työntekijöiden osaaminen ja verkostot helpottivat hankkeen toteuttamista.
- Työntekijöiltä joustavuus ja työn suunnittelu. → Työntekijät olivat joustavia kylien suuntaan ja jokainen työntekijä teki oman työnsä suunnittelun. Yhteiset tiimipalaverit helpottivat hankkeen

aikataulusta ja vältettiin päällekkäisyyksiä. Kevään ja syksyn suunnittelu tehtiin yhdessä isompien työpajojen ja osallistumisten osalta, jonka jälkeen jokainen sopi omien pilottikohteiden kanssa tarkemmat aikataulut. Kylät jaettiin hankkeen alussa ja jokaiselle pilottikylällä oli oma vastuhenkilöä. Käytössä oli lisäksi sähköiset kalenterit.

Uudet riskit hankkeen aikana

- Hyrrä järjestelmän keskeneräisyys → Hyrrä järjestelmän keskeneräisyys ja toimimattomuus oli hankkeen suurin riski ja lisäksi suurin uhka. Hyrrä järjestelmä toimimattomuus meinasi kaataa koko Pohjois-Savon Kylät ry:n, koska ennakkokuittaava osio ei valmistunut vuoden 2016 aikana ja sitä kautta hankkeen ensimmäisen maksatuksen saaminen liikkeelle ei onnistunut suunnitellussa aikataulussa. Tämän myötä projektipäällikön työaikaa meni todella paljon taloudellisen tilanteen ja maksatus tilanteen selvittämiseen. → Hanke toimijana emme olisi itse voineet toimia toisin. Hyrrä järjestelmästä ja sen toimivuudesta vastaa Maaseutuvirasto.
- Projektipäällikön resurssien riittävyys tavoitteisiin nähden sekä työntekijöiden jaksaminen. → Suurin haitta oli projektipäällikön työajan riittäminen. Projektipäällikön vastuulla oli kehittyvät, vaikuttavat ja osallistuvat kylät teeman pilottikohteet. Koska projektipäällikön työajasta suuri osa meni Hyrrä järjestelmästä aiheutuvien ongelmien selvittelyyn, ei jäänyt riittävästi aikaa pilotti kylien kanssa toimimiseen. Hyrrä järjestelmän aiheuttamat haasteet näkyivät valitettavasti koko hankkeen ajan. Hankkeen työntekijöiden jaksaminen oli todella koetuksella, koska emme tienneet kaatuuko koko yhdistys lopulta Hyrrään tuomiin maksatus ongelmiin. Miten olisi tältä välttytty? Hyrrä järjestelmä olisi toiminut. Hankkeen hallinnoija ei ole pystynyt vaikuttamaan siihen, miten Hyrrä järjestelmä toimii.
- Väliaikaisrahoituksen riittävyys → Väliaikaisrahoituksen riittävyyteen oli varauduttu sillä määrällä mikä nähtiin hankkeen alussa tarpeelliseksi. Hyrrän järjestelmän toimimattomuus ja maksatus hakemusten käsittelyn pitkä aika nostivat väliaikaisrahoituksen tarpeen arvioidusta puolesta vuodesta 10/12 kuukauteen, joka tarkoittaa tämän hankkeen osalta, että väliaikaisrahoitusta olisi pitänyt olla noin 100 000 euroa. Oltaisiinko tältä voitu välttyä? Tällaiseen väliaikaisrahoitukseen ei Pohjois-Savon Kylät ry:llä ole mahdollisuuksia. Joten jatkossa Maaseuturahastosta eivät pienemmät toimijat voi hakea isompia hankkeita.
- Kylillä vapaaehtoisten pienet resurssit. → Hankkeen osalta, emme ole pystyneet vaikuttamaan siihen, että vapaaehtoistoimijoiden määrä kasvaisi kylillä. Toki hankkeen aikana pyrittiin vielä lopussa järjestämään tilaisuus ja infoa siitä miten uusia vapaaehtoisia voisi saada mukaan. Oltaisiinko voitu saada vapaaehtoisia lisää mukaan? Kaikki järjestöt kamppailevat samojen ongelmien kanssa, mutta yhteistyön tiivistämisellä eri toimijoiden välillä tätä voidaan helpottaa ja pohjaa tälle hankkeemme on luonut.

4.5 Yhteistyökumppanit

Hankkeen onnistumisen edellytyksenä oli laaja yhteistyöverkostojen ja voimavarojen yhdistäminen. Hankkeessa tehtiin yhteistyötä monien eritoimijoiden kanssa. Tärkeimpänä olivat kylien ja asuinalueiden toimijat, joita ilman hankkeen toteuttaminen ei olisi mahdollistunut.

Monipalvelevat kylät ja asuinalueet teeman alla yhteistyötä tehtiin pilottikohteiden lisäksi laajasti pilottikohteiden kuntien eri toimijoiden kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehtiin Aseman Lapset ry:n Wauto – auton kanssa, eMaaseutu-hankkeen ja Kuopion kansalaisopiston kanssa, Kuopion Yrittäjien ja Savon Yrittäjien kanssa, YOM- ja Kylät Go -hankkeen kanssa, Suomen Kylät ry:n kanssa ja Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:n, Kehittämisyhdistys Mansikan sekä Ylä-Savon Veturin kanssa, Verottajan kanssa veroillan illan myötä. Maaseutuparlamentissa työpaja toteutettiin yhdessä Omalta Kylältä Hämeessä hankkeen kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehtiin Kirkonkylät palvelukeskuksina hankkeen kanssa, jossa osa meidän hankkeen pilottikohtaista jatkaa toimintojen kehittämistä.

Kyläturvallisuudessa tehtiin yhteistyötä Pohjois-Savon Pelastuslaitoksen, Suomen Pelastusalan keskusjärjestö Spek:n, Vapaaehtoisen Pelastuspalvelun eli Vapepan, Poliisin, Pohjois-Savon Pelastusalanliiton, Liikenneturvan, Maanpuolustuskoulutus ry:n (MPK), Turvaa Maaseudulle hankkeen, Leadereiden, Kylät Sydämellä hankkeen, alueen kuntien, Itä-Suomen Aluehallintoviraston Pelastustoimi- ja varautuminen vastuualueen kanssa, Rautavaaran kunnan ja Kuopion kansalaisopiston kanssa. Lisäksi kyläturvallisuudesta vastannut kyläkoordinaattori Heli Haverinen osallistui hankkeen aikana Vapepa:n maakuntatoimikunnan sekä Maakuntauudistuksen kokonaisturvallisuus työryhmän, onnettomuuksien ehkäisy alatyöryhmään, Harvaturva-verkoston kokouksiin sekä Maakuntauudistuksen akuuttitilanteiden ja palveluohjauksen teematyöryhmän työhön alkuvuodesta 2018.

Kuva 1. Yhteistyö kumppaneiden logoja.

Kehittyvät, vaikuttavat ja osallistuvat teeman alla yhteistyötä tehtiin pilottialueiden kuntiin, Pohjois-Savon järjestöyhteistyön kehittämishankkeeseen (SAKKE), Kuopion kansalaisopistoon ja Kuopion kaupunkiin Pitäjäraatien osalta, Suomen Kylät ry kanssa sekä muihin maakunnallisiin kyläyhdistyksiin, eMaaseutu-hankkeeseen, Pohjois-Savon Leader-ryhmiin.

Lisäksi olemme osallistuneet Pohjois-Savon ELY-keskuksen järjestämiin Maatinki tilaisuuksiin sekä alueelliseen arviointi tilaisuuteen. Highway Savo hankkeen koulutuksiin osallistuttiin myös ja saatiin apuja tiedottamiseen ja viestintään.

4.6 Hankkeen tulokset ja vaikutukset

a) Kyläkohtaiset tulokset ja vaikutukset

Hankkeen myötä saimme synnytettyä uutta toimintaa kylille ja asuinluille, kehityttä kyläturvallisuutta sekä tuotua kylien toimintaa esille ja olimme tukemassa lähidemokratian kehittämistä.

Muuruvesi

Muuruvedellä etsittiin hankkeen aluksi mm. parturi-kampanjaa sekä pidettiin palvelupajaa kyläläisten tarpeiden ja toiveiden kartuttamiseksi. Muuruvedellä lähdettiin kehittämään niin liikuntapaikkoja sekä tuli tarve kokeilla harrastuksia verkon yli. Tähän pilottiin lähdettiin yhdessä eMaaseutu-hankkeen ja Kuopion kansalaisopiston kanssa ja mukaan saatiin 11 kylää ja kaukaisin kylä oli Kainuusta. Päivästä saatiin hyvät kokemukset eri teemojen vetämisestä virtuaalisesta. Muuruvedellä haluttiin lisäksi kehittää matkailu ja satama toimintaa ja kylä oli esillä Kallavesj näyttelyssä ja hankkeen avulla saatiin kylästä esitemateriaali jakoon. Lisäksi Muuruvedellä järjestettiin useampi hankkeen työpajoista ja kylällä jäi elämään mm. miten tulee viestiä kylästä rohkeasti. Tämä on jo tuottanut Muuruveden osalta tulosta ja kylä on päässyt hyvin esille mediassa ja tuottanut mm. erilaisia videoita kylästä. Kaikki oppi jää hankkeen jälkeen kylälle mm. hankeosaaminen ja viestintäosaaminen. Muuruvesi jatkaa Kirkonkylät palvelukeskuksina hankkeen pilottina.

Lukkarila

Lukkarilassa Hirvikämpän toimintaa haluttiin vahvistaa ja saada kylän toiminnot esille nettiin. Hankkeen avustuksella syntyivät kylän nettisivut ja sitä kautta myös Hirvikämpän varaaminen onnistuu helpommin. Lisäksi kylän turvallisuutta haluttiin lisätä ja Lukkarilassa pidettiin kyläturvallisuuspäivä. Kylän sivut löytyvät osoitteesta (<https://www.lukkarilankyla.com/>).

Mustinmäki

Mustinmäellä kylä halusi tuotteistaa omia palveluitaan ja etsiä niihin ratkaisuja hankkeen kanssa. Kylällä kerättiin tarinoita kylästä ja useiden hankkeiden yhteistyöllä saatiin Orinoron alueelle mobiilireitti sovellus käyttöön, joka on jäämässä hankkeen jälkeen käyttöön. Leppävirran kunta ottaa vastuun kustannuksista jatkossa. Linkin ja sovelluksen lataus ohjeet sekä Mustinmäen kylän sivuilta (<https://www.mustinmaki.net/orinoronluontopolku>) että Leppävirran kunnan sivuilta (<http://visitleppavirta.fi/fi/palvelu/orinoron-rotko>). Samalla muiden hankkeiden myötä Harjurannan kylä Varkaudesta, että Jyrkän kylä Sonkajärveltä saivat omat mobiilisovellukset.

Tuovilanlahti

Tuovilanlahden kylä haki mukaan isolla kylämatkailun kehittämisellä. Hankkeen myötä kylä kuitenkin näki, ettei kaikkea voi tehdä kerralla ja kylällä todettiin, että edetään pienin askelin kylän omaan tahtiin. Toiveena oli opinto- ja tutustumismatka Möhköön, jolle Tuovilanlahdesta osallistui useita henkilöitä. Kylämatkailun helmestä Möhköstä saatiin uutta intoa ja mallia oman toiminnan kehittämiseen. Tuovilanlahden kylän vanhan koulun omistajat olivat mukana opintomatalla ja saivat opintomatasta uutta intoa kehittää kyläkoulua matkailu käyttöön ja näin ollen opintomatka on vaikuttanut Wanhan Tietolan kehittämiseen (www.wanhatietola.fi) jossa toimii nyt puoti, koulumuseo ja pihakaravaanialue ja

suunnitelmissa on vielä lisätä majoitusta tulevina vuosina. Lisäksi Tuovilanlahden nuorisoseura on jatkanut kylämatkailun kehittämistä kylällä avaamalla uusia kohteita kylällä.

Säyneinen

Säyneisen kylällä oli hankkeen alussa suurin tarve saada koulutilat käyttöön. Koulutilat saatiinkin käyttöön hankkeen avulla, mutta koulutilojen tulevaisuuden suhteen ei ole tietoa. Kylällä kerättiin lisäksi tietoa kyläläisiltä palvelutarpeista ja toimintaa kylillä lähdettiin kehittämään toiveiden pohjalta.

Kyläturvallisuuspäivä Säyneisissä sai suuren suosion ja paikkatietoalappuja hankkeen toimesta tehtiin yhdessä päivässä 100 kpl.

Soinilansalmi

Soinilansalmen kylällä haluttiin vielä entisestään panostaa kyläturvallisuuteen, kylällä järjestettiin oma Vältä vauroo –päivä, jossa kyläläisille opetettiin mm. alkusammutusta, ensiavun antamista, huollettiin sammuttimia, mietittiin varautumista ja esillä oli myös liikenneturva ja Vapepa. Kylän kanssa toteutettiin kyläturvallisuusvideo, joka toimii ensimmäisenä herätteenä kylille, miksi kyläturvallisuutta tulee kehittää. Kyläturvallisuusvideota on jaettu sosiaalisessa mediassa ja on kaikkien saatavilla Youtubesta (<https://www.youtube.com/watch?v=5eVYhHPjBZY&t=26s>) katselukertoja (15.6.2018 440 kertaa). Kyläturvallisuus haluttiin lisäksi nostaa valtakunnan tietoisuuteen ja tähän avautui hankkeen aikana mahdollisuus Maaseutuparlamentin kyläturvallisuus seminaarissa.

Harjuranta ja Kangaslampi

Harjurannalla ja Kangaslammilla hankkeen myötä keskitettiin kyläturvallisuuden parantamiseen. Harjurannan kylälle syntyi oppilasyhteistyön kautta oma kyläturvallisuussuunnitelma. Lisäksi tietoja ja tietoa opittiin hankkeen myötä järjestelyissä mm. varautumisilloissa.

Sorsakoski

Sorsakosken kylällä tehtiin hankkeen myötä paljon erilaisia toimia sekä palveluiden kehittämiseen, että turvallisuuteen liittyen. Tehtiin Sorsakoskelle useampikin kysely hankkeen aikana. Lisäksi kylän toimijoiden kanssa mietittiin Seuralan käyttöä ja tehtiin Seuralasta esitteitä markkinoinnin tueksi. (kesken)

Palonurmi-Siikajärvi

Palonurmi-Siikajärvi kylällä lisäksi haluttiin koota yhteen kylien palvelutarpeita ja palveluita. Tämä materiaali ja tieto jäivät kylien käyttöön. Lisäksi kylien yhteinen palveluhakemisto koottiin nettiin (<https://palonurmi-siikajarvi.yhdistysavain.fi/>). Kylien välinen yhteistyö jää elämään ja yhteisiä tapahtumia kylien välillä on tulossa jatkossakin.

Tuusniemen kylät ja Etelä-Tuusniemi

Tuusniemen kylillä keskityttiin kyläturvallisuuden parantamiseen sekä kyläturvallisuussuunnitelmien tekoon. Lisäksi järjestettiin erilaisia kaikille avoimia kyläturvallisuuspäiviä useammalla kylällä. Etelä-Tuusniemelle kyläläiset tekivät kyläturvallisuussuunnitelman sekä miettivät miten yhdessä kyläturvallisuutta voidaan parantaa. Tarve kouluttaa alueen asukkaita ja toimijoita Vapepa ryhmäksi heräsi ja koulutusta saatiin pidettyä. Lisäksi kylä päätti perustaa oman kyläpuhelimien, josta kyläläiset voivat pyytää apua. Parantuneet edellytykset kyläturvallisuuteen jäivät hankkeen myötä elämään kylälle.

Siilinjärvi kyläparlamentti

Siilinjärven osalta hankkeeseen hakeutui mukaan Etelä-Siilinjärven asukasyhdistys, mutta hankkeen edetessä painopiste siirtyi kuitenkin Siilinjärven kyläparlamentin tukemiseen ja kehittämiseen. Tämän osalta hankkeessa saatiin paljon aikaan. Tavoitteena oli saada useampia kyliä mukaan kyläparlamentin toimintaa, tässä onnistuttiin, vaikka ihan kaikkia kyliä ei olla saatu mukaan. Lisäksi yhteistyö kunnan suuntaan nähtiin tarpeelliseksi. Siilinjärven kunta on toiminnan kehittämisen myötä nähnyt toiminnan

tarpeellisuuden. Lisäksi kyliltä ja asuinalueilta saatiin hankkeen aikana kerättyä kaksi kertaa kehittämisideoita, jotka kyläparlamentti priorisoi ja esitti eteenpäin kunnalle. Näiden kehittämistarpeiden esille nostamisen kautta on jo useita asioita saatu edistetty. Lisäksi tarpeeksi kyliltä nousi hankkeeseen väliaikaisrahoituksen saaminen kunnalta. Kunnan kanta oli alkuun, että tämä ei voi olla mahdollista, mutta tässä Siilinjärven kyläparlamentti onnistui ja Siilinjärven kunnan valtuusto päätti, että puolet hankkeen saamaan rahoituksen määrästä voi kunta antaa takauksen ja kaksi kylää Pöljä ja Jännevirta-Rissala ovat sen jo saaneet käyttöön. Tämä päätös jää elämään kaikkiin hankkeisiin hankkeen jälkeen. Lisäksi kehittämisideoiden kokoaminen. Lisäksi Siilinjärven kyläparlamentti rekisteröityi hankkeen avustuksella Siilinjärven asuinalueet ja kylät ry:ksi.

Haluna-Pajulahti

Haluna-Pajulahden alueella elämään hankkeen myötä jäivät niin palvelupäivät kuin kyläturvallisuusryhmä. Lisäksi kyläturvallisuusryhmä haluaa koulutustautua Vapepa-ryhmäksi, mutta Vapepan heikon kouluttaja tilanteen takia tämä ei vielä hankkeen aikana onnistunut, mutta toteutuu syksyllä 2018. Haluna-Pajulahden kylällä pidettyjen palvelupäivien ansiosta nousi lisäksi tarve ikäihmisten ja palvelupäivien saamiseen alueelle. Tähän Pohjois-Savon Savon Kylät ry:n on hakenut hanketta Stea:lta ja toiminta jatkuu syksyllä 2019 uuden hankkeen Ikäihmiset kiinni lähiyhteisöön –hankkeen myötä.

Pöljä

Hanke auttoi Pöljän kyläyhdistystä alkuun leikkikenttä hankkeessa. Kylä teki yhden tutustumismatkan Pajulahden leikkikentälle. Kylä on kokenut hanketoimia ja alun avustuksen myötä Pöljä vei hanketta eteenpäin omin voimin. Pöljälle toki tuli apua myös Siilinjärven kyläparlamentin kautta mm. väliaikaisrahoituksen saamiseksi leikkikenttä hankkeeseen.

Karttula

Karttulassa haluttiin lisätä toimijoiden ymmärrystä lähidemokratiaan ja saada paikalliset asukkaat ymmärtämään Pitäjäraatien merkitys. Karttulassa järjestettiin Pitäjäraatiin liittyviä asukasiloja sekä osallistuttiin tilaisuuteen, jossa Pitäjäraati Karttulaan valittiin. Lisäksi projektipäällikkö toimi Osallisuuskoulutusten fasilitaattorina Karttulan toimijoiden pyynnöstä. Karttulan jatkaa Kirkonkylät palvelukeskuksina hankkeen pilottina. Hankkeen myötä saimme yhdessä toimijoiden kanssa aktivoitua henkilöt mukaan Pitäjäraatiin, toiminta Pitäjäraatina jatkuu hankkeen loppumisen jälkeen.

Martikkala

Martikkalan osalta saatiin osa toimenpiteistä tehtyä, mutta lopullista vastuunottamista kylältä ei saatu. Hankkeen aikana luoduille nettisivuille ei kylältä löytynyt vastuu henkilöä, joten sivut suljettiin, koska ilman omaa päivittäjää ei sivuilla oleva tieto pysy ajan tasalla.

Sonkajärven kirkonkylän asukastoiminta

Syksyllä 2016 toiminta saatiin alkuun, mutta hankkeen myötä projektipäällikkö ei pystynyt jatkamaan riittävillä resursseilla toiminnan alkuun laittamista sekä vuoden 2017 alusta tullut muutos yhteyshenkilöön kunnan suunnasta laittoi toiminnan miettimisen kokonaan jäihin. Sonkajärven kirkonkylän asukastoiminnan käynnistämisessä ei onnistuttu.

Leppävirran kirkonkylä

Leppävirran kirkonkylän asukastoiminnan kehittäminen tuli mukaan hankkeeseen helmikuussa 2018. Leppävirran kirkonkyläläisillä oli kuitenkin tahto saada kirkonkylän asiat parempaan malliin ja he itse toivoivat, että kirkonkylälle saadaan perustettu uusi yhdistys vielä ennen hankkeen loppua. Ja hankkeen avulla innostuneiden kirkonkyläisten kanssa tässä onnistuttiin, Leppävirran kirkonkylän asukasyhdistyksen perustamiskokous pidettiin 29.5.2018. Yhdistyksen toiminta ja kirkonkylän kehittäminen pääsevät tästä alkuun.

b) Muut tulokset ja vaikutukset

Kokonaisuudessa hanke antoi sekä kylille että toimijoille todella paljon näkyvyyttä erilaisissa medioissa. Paikallislehdet tekivät hyvin juttuja. Sosiaalisessa mediassa jaettiin itse hankkeen tapahtumista ja tilaisuuksista viestejä. Tämän myötä kylien toiminta sai paljon näkyvyyttä ja Pohjois-Savon Kylät ry:n rooli maaseudun ja kylien kehittäjä ja varteenotettava toimijana nousi aivan uudelle tasolle.

Kylätaloille syntyi nuorten toimintaa Muuruvedelle sekä Kurkimäki-Vehmasmäkeen. Lisäksi hanke oli vaikuttamassa siihen, että Wauto-auto saatiin kulkemaan myös maaseudun kylillä. Muuruvedellä suuri tui annettiin uusien hankkeiden hakemiseen sekä nuorten kesätyöllistämiseen. Kurkimäki-Vehmasmäki lähti hankkeen avulla toteuttamaan nuorten toimintaa, jota ei olisi ilman haketta syntynyt ja toiminta jäi elämään hankkeen jälkeenkin.

Kyläturvallisuuden osalta jatkoa on tulossa Pohjois-Savon Pelastuslaitoksen kanssa koulutusten myötä sekä VAPEPA:n kanssa. Uusia hankeavauksia mietitään yhdessä muiden turvallisuustoimijoiden kanssa.

Kotipalveluiltojen myötä olemme saaneet viestiä, että Juankoskelle olisi syntymässä uusi yritys tällä puolella. Lisäksi IS-hankinta ja Kuopion kaupunki etsivät uusia yrittäjiä ja toimijoita kotipalvelutueksi ja järjestävät elokuussa asian tiimoilta vielä markkinavuoropuhelun. Eli yhteistyö ja uudet avaukset alkavat myös tuottaa uudenlaisia avauksia Kuopion kaupungin hankinta puolella.

Lisäksi hankkeen myötä olemme saaneet useassa kunnassa yhteistyön uudenlaiseen vaiheeseen ja hankkeen myötä on istuttu alas kylien ja kunnan toimijoiden kanssa. Tällä tavoin on saatu avattua toimijoiden yhteydet kuntiin päin ja luotu toimijoille kontakteja joita hyödyntää jatkossa.

Hanke pystyi lisäksi antamaan toimijoille hankeneuvontaa ja toimimaan Leader-toimijoiden ja kylien välillä tiedon välittäjänä. Kylille saatiin monia hankintoja tehtyä Leader-ryhmien teemahankkeiden kautta ja me pystyimme hankkeena vaikuttamaan siihen millaisia teemoja tulisi Leader-ryhmissä toteuttaa ja mille oli juuri nyt tarvetta.

Kyläturvallisuuden osalta kyläturvallisuusvideo jää kaikkien käyttöön hankkeen jälkeen. Lisäksi kylien sijaintitietopohjat tehtiin sähköiseen muotoon sekä kotien sijaintitietolaput. Näitä kuka vain voi käyttää ja tulostaa kotiin tai kylälle. Lisäksi tehtiin yhteinen esite Pohjois-Savon pelastuslaitoksen kanssa, jota voidaan levittää hankkeen jälkeen.

Suurin osa hankkeen malleista, erilaisista toimintamalleista ja hyvistä käytännöistä on koottu www.kehittyvatkylat.fi sivun alle. Vaikka hanke päättyy ja domain lakkaa, kaikki tieto jää www.pohjois-savonkylat.fi sivustolle kaikkien muidenkin hyödynnettäväksi.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

a) Kylätoimijoiden ja vapaaehtoistoimijoiden kouluttaminen

Hankkeen myötä nousi esille kylätoimijoiden ja vapaaehtoistoimijoiden koulutuksen lisääminen. Tarvetta koulutukselle ja ammattimaisemman toiminnan kehittämiseksi on. Hankkeen aikana meiltä kysyttiin jo useita erilaisia koulutuksia, mutta tällä hankkeella emme kaikkiin tarpeisiin pystyneet mitenkään vastaamaan. Jatkotarve on saada kaikille yhdistystoimijoille ajanmukaista ja ajantasaista koulutusta toimintojen kehittämisen tueksi.

Pohjois-Savon Kylät ry päätti tähän tarpeeseen jo yrittää vastata hakemalla kaikilta Pohjois-Savon Savon Leader-ryhmiltä yhteistä koulutushanketta Koulutukset kuntoon –ossoominen mukkaan yhdessä Pohjois-Savon Liikunnan kanssa. Hanke ei saanut myönteistä rahoituspäätöstä. Hanke on jätetty uudestaan hanketta puoltaneen Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:lle ja on käsittelyssä kesäkuussa 2018.

b) Kyläturvallisuus

Hankkeen avulla päästiin alkuun kyläturvallisuuden kehittämisessä pilottikylillä. Valitettavasti hankkeen myötä päästiin vasta alkuun ja saatiin erittäin hyvä yhteistyö alkamaan niin Pohjois-Savon Pelastuslaitoksen kuin muidenkin turvallisuustoimijoiden kanssa. Toiminta jatkuu syksyllä 2018 Pohjois-Savon Pelastuslaitoksen järjestämällä koulutuksilla ja yhteisillä tilaisuuksilla ja Vapepan koulutuksilla. Turvallisuuden parantaminen ja ennaltaehkäisevät kyläturvallisuus toimet ja toimijoiden yhteistyö kuitenkin vaativat jatkuvaa ylläpitoa, johon ei Pohjois-Savon Kylät ry:n perustoiminnalla pystytä. Tarvitaan joko uutta hanketta tai muuta resursointia, jotta turvallisuus maaseudulla myös poikkeusoloissa pystytään takamaan ja tähän ennalta varautumaan.

c) Kolmas sektori palveluiden tuottajana maaseudulla

Kolmas sektori ja vapaaehtoistoimijat pystyvät tuottamaan hyvinkin vapaa-ajan ja harrastustoiminnan palveluita, kuten hankkeen aikana nähtiin, mutta tämän hankkeen aikana ei saatu syntymään sellaista palvelutoimintaa, joka toimisi yrittäjämäisesti paikaten paikallisia palveluaukkoja. Osaamista ja vastuunottoa yhdistystoimijoilla ei ole riittävästi ja useat toimijat toimivat työnohella vapaaehtoisena, jolloin ajalliset resurssit ovat myös pienet. Pelkästään yhdistystoimijoiden varaan palvelutuotanto ei maaseudulla voida jättää vaan tarvitaan yrittäjiä.

d) Monialayrittäjyys maaseudulla

Maaseudulla on paljon erilaisia palvelutarpeita pieniä määriä. Tarvitaan lisää toimia siihen suuntaan, että maaseutualueille saadaan lisää monialayrittäjiä, joilla on monenlaista osaamista. Tähän voitaisiin vastata sillä, että tehtäisiin sellaisia koulutuspolkuja, joissa pystyisi saamaan useamman toimialan taitoja ja osaamista sekä yrittäjänä toimimista. Jonkun oppilaitoksen tulisi vastata tähän tarpeeseen ja lisäksi hanketoiminnalla voitaisiin saada esille juuri niiden alueiden tarpeet, joista kouluttavia olisi ja heille olisi koulutuksen jälkeen työmahdollisuudet oman yrityksen kautta maaseudulla. Pohjois-Savon Kylät ry voi toimia yhteistyötahoa, mutta ei voi tätä haastetta ottaa ratkaistavaksi.

e) Ikäihmisten toiminta ja palvelupäivät

Kehittyvät Kylät –hankkeen myötä nähtiin, että tarve ikäihmisten toiminnalle maaseudulla ha etenkin harvaanasutulla maaseudulla on valtava. Suuri osa kylien väestöstä on ikäihmisiä ja toimintaa ja palveluita sekä sosiaalista yhdessä oloa tarvitaan myös maaseudulla. Tähän tarpeeseen Pohjois-Savon Kylät ry teki hankkeen ja haki hanketta huhtikuussa 2018 Stea:lta (ent. Ray) ja sai alustavan myöntävän esityksen toukokuussa 2018. Virallista päätöstä odotetaan kesällä 2018 ja hanke alkaisi 1.9.2018 ja kestäisi vuoteen 2021 saakka.

f) Uusien toimijoiden mukaan saaminen

Hankkeen aikana kävi selväksi, että toimijoiden ja aktiivitoimijoiden joukko kylillä ja asuinalueilla on pieni ja todella haavoittuva. Uusia toimijoita kaivataan kaikkialla ja sama haaste on monissa muissakin yhdistyksissä. Yhdistysten ja toimijoiden yhteistyöllä voidaan hieman helpottaa toimijoiden taakkaa, mutta useasti tähän yhdistämiseen tarvitaan joku ulkopuolinen taho. Hankkeessa pystyttiin jo luomaan yhteistyötä ja toimintaa yli kylärajojen. Nyt tarvitaan vielä lisää toimia siihen, että kyläalueiden toimijatkin tekevät yhdistysten kesken lisää yhteistyötä ja mahdollisesti myös yhdistävät yhdistyksiä, jotta hallinto kevenee ja toimijoiden aika jää toiminnan tekemiseen ei hallinnon ylläpitoon. Uusien toimijoiden mukaan saamiseen voisi olla joku kampanja paikallaan, mikäli siihen löytyisi rahoitusta. Sekä kylien esille tuominen esim. Matkuksessa, tähän tuli idea hankkeen päätöstilaisuudessa Vehmasmäessä.

g) Liikkuvat palvelut

Pohjois-Savon tarvitaan liikkuva palveluita. Muissa maakunnissa näistä on jo kokemuksia ja yksi mahdollisuus saada palveluita ja toimintaa ovat liikkuvat palvelut. Wauto-auto eli nuorten toiminta oli tähän jo lisäävaus, mutta tähän tarvitaan lisää panostusta ja uutta innovatiivista hanketta kokeilemaan liikkuvia monipalveluita. Kehittyvät Kylät- hankkeen myötä esitänkin, että seuraava isompi hanke kokonaisuus olisi nimenomaan liikkuvien palveluiden pilotointia ja kokeilua maaseutualueilla.

6. Allekirjoitukset ja päiväys

Pohjois-Savon Kylät ry:n ja Kehittyvät Kylät – palveluita tuottamassa hankkeen puolesta

26.9.2018

26.9.2018

Auvo Hirvonen, puheenjohtaja

Merja Kaija, projektipäällikkö ja kyläasiamies

Pohjois-Savon Kylät ry

Pohjois-Savon Kylät ry

7. Liitteet

7.1 Liite 1 Kylä – ja asukastyöpajat

Kylä- ja asukastyöpajat

	Kertaa
· Haluna-Pajulahti kyläpäivä/palvelupaja	2
· Kurkimäki-Vehmasmäki hankesuunnittelun työpaja ja nuorten toiminnan työpajailta	2
· Mustinmäki tuotteistamis- ja tekstityöpajat, mobiilireitit sekä palvelu- ja markkinointisuunnitelman teko	4
· Muuruvesi Palvelupaja ja nuorten työnhakupaja	2
· Sorsakosken kylätalon markkinointityöpaja	1
· Säuineisessä anomus koulun käytöstä –työpaja, palvelupaja ja kyläturvallisuuspäivä	4
· Hautolahdessa Mitä Kyläturvallisuus on työpaja? kyläturvallisuussuunnitelma työpaja, kyläturvallisuuspäivä	3
· Halunalla, Mitä Kyläturvallisuus on työpaja? kyläturvallisuusröhmän perustamisilta, Vapepa info	3
· Talluskylä kyläturvallisuussuunnitelma työpaja	1
· Soinilansalmi Välttä vauroo työpajapäivä	1
· Kangaslampi, kyläturvallisuussuunnittelu työpaja ja varautuminen häiriö- ja poikkeustilanteisiin	2
· Kauppilanmäki lapsille erä- ja turvallisuuspäivä	1
· Etelä-Kuopio Tapahtuman turvallisuuskoulutus	1
· Harjurlanta varautuminen häiriö- ja poikkeustilanteisiin	1
· Tuusniemi (useita kyliä) kyläturvallisuussuunnitelman työstö työpajat	2
· Etelä-Tuusniemi kyläturvallisuussuunnitelma työstö työpajat	2
· Koillis-Tuusniemi kyläturvallisuus työpaja ja kyläturvallisuuspäivä	2
· Laukka-aho kyläturvallisuuspäivä	1
· Vuotjärvi selviytyminen sähköttä	1
· Vuorela kyläturvallisuussilta	1
· Syvänniemi, Karttula (avoin tilaisuus) Kylätalot tutuiksi ja turvallisiksi	1
· Rautavaara alkusammutus	1
· Lukkarila, kyläturvallisuutta kylälle työpaja	1
· Mäntyjärvi Meidän turvallinen kylä	1
· Kalliokylä, Turvallinen kylä	1
· Pörsänmäki, Turvallinen kylät	1
· Vieremä Kyläturvallisuussuunnitelma ilta	1

· Sonkajärvi Kyläturvallisuussuunnitelma ilta	1
· Siilinjärvi Kyläparlamentin uuteen alkuun työpaja, tukirahoitus ja keskusteluilta, kunnan päätöksenteko tilaisuus	3
· Karttula: Airaksela, Pitäjäraatiin mukaan ja kyläturvallisuus ja varautuminen, Kirkonkylät, Pitäjäraatiin aktivoimisilta sekä Pitäjäraadin osallisuuskoulutukset	4
· Osuustoiminnalla kylät kehittymään työpajat (avoin kaikille)	1
· Puhdasta palvelua –hygieniapaja (avoimia kaikille)	
Muuruvesi, Kotalahti ja Keitele	3
· Kotipalveluilta ja kotihoitoillat yhdessä muiden toimijoiden kanssa, Kuopio	2
· Kyläpalvelu näkyviksi –työpaja (Maaseutuparlamentti)	
Leppävirta	1
· Tieturva 1 –työpaja (avoin kaikille) Kuopio	1
· Liikenteenohjaus työpaja (avoin kaikille) Kuopio	1
· Sisältömarkkinointi –koulutus yhteistyössä YOM –hankkeen kanssa Muuruvesi	2
· Turvallisuutta tapahtumiin-koulutus yhteistyössä Kylät Sydämellä hankkeen kanssa Iisalmi	1
· Kylätalojen pelastussuunnitelma illat (kaikille avoimia)	
Runni ja Mustinmäki	2
· Mistä uusia vapaaehtoisia mukaan? sekä hyvät käytännöt jakoon, hankkeen päätöstilaisuus Vehmasmäki	1
· Veropaja, Kuopio	1
· Hankkeen hyvät käytännöt jakoon, osana hankkeen pätöstilaisuutta Muuruvesi	1
Yhteensä	69

7.2 Liite 2 Hyrrä: Kehittyvät Kylät – palveluita tuottamassa hankkeen tuotokset, syntyneet palvelut ja menetelmät

- Palvelupaja (tiedon keruu kyläläisiltä) sekä kyläpalvelupäivät – palvelupäivä konsepti (Haluna, Muuruvesi, Säyneinen)
- Asuinalueiden ja kylien kehittämiseidoiden keruu menetelmä (Siilinjärven kyläparlamentti 2017 ja 2018)
- Kyläturvallisuuskyselyn luominen sähköisesti webropol (Sorsakoski)
- Sharepoint alustan käyttöönotto (yhdistysten tiedon jakamiseen ja viestintään Siilinjärven Kyläparlamentti ja Etelä-Siilinjärven asukasyhdistys)
- Kyläturvallisuusryhmän perustaminen (Haluna) ja vahvistaminen (Talluskylä)
- Kyläturvallisuuspäivät kylillä
- Tiedä missä olet - malli ja sijaintitietolomakkeen suunnittelu sekä kylälle että yksityishenkilöille (laajasti käyttöön hanke alueella) Alkuun omat versiot, joita käytettiin wordpohjalle ja jalostus hankkeen aikana sähköiset lomakkeet, jotka löytyvät nettisivuilta.
- Esite omatoimisesta varautumisesta Pohjois-Savon asukkaille.
- Mobiiliopastus 3 kylän luontokohteisin (yhdessä eMaaseutu- ja digityshankkeen kanssa) Mustinmäen orinoro Kehittyvät Kylät –hankkeen kylänä.
- Kylätalkkaritoiminnan alkaminen Tuovilanlahden kylälle, hanke myötävaikutti tähän.
- Lisäksi Tuovilanlahden kylän kylämatkailun saamien ideoiden kautta on kylälle lähtenyt kehittymään Wanha Tietola, jossa mm. pieni puoti, koulumuseo sekä karavaanialue. Paikan omistajat olivat mukana Möhkön opintomatalla ja saivat matkasta innostusta jatkaa omalta osaltaan kylämatkailun kehittämistä.
- Pitäjäraadin alkuun saattaminen Karttussa, lähidemokratia ymmärryksen saaminen alueen toimijoille.
- Kahden uuden yhdistyksen alkuun saattaminen ja perustamisessa avustaminen (Leppävirran kirkonkylän asukasyhdistys sekä Siilinjärven asuinalueet ja kylät ry)
- Kuopion kaupungin alueella kotipalveluilla, joiden myötä lähtenyt kehittymään yksi uusi kotipalveluyritys, yhteistyössä useiden toimijoiden kanssa.
- 100 hyvää asiaa Sorsakoskesta -kampanja nostamaan esiin kylän ainutlaatuisuutta (roll up menetelmä kylätapahtumassa)
- Leikkikentän syntyminen Pöljän kylälle.
- Siilinjärvellä kunnan myöntämä väliaikaisrahoituksen takuu yleishyödyllisten yhdistysten hankkeiden toteuttamiseksi (Pöljä ja Jännevirta hakivat jo hankkeen aikana). Leikkikenttä valmistunut elokuussa 2018.
- Palveluhakemiston rakentaminen (Palonurmi ja Siikajärvi sekä Martikkala, jolle ei löytynyt alun jälkeen päivittäjää ja suljettu).
- Nuorten toiminnan käyntiin saaminen (Kurkimäki-Vehmasmäki sekä Muuruvesi). Ja tähän liittyen nuorten kyselyn toteuttaminen kyläalueilla toiveiden kartoittamiseksi.

- Wauto auton saaminen liikkumaan kylillä (liikkuva nuorisotyö).
- Lukkarilan kylällä Hirvenkuopiman kämpän (kylän oma tila) käytön lisääminen, markkinoinnin tehostaminen kämpän käytön lisäämiseksi.
- Lisäksi useiden hankeaihioiden teossa avustamista, joiden kautta syntynyt taas uusia menetelmiä, palveluita ja toimintaa kylille.
- Virtuaalisen harrastuspäivän toteuttaminen ja kokeilu hankkeen kylissä sekä laajemmin. Yhdessä useiden tahojen kanssa. Kokeiltiin harrastaa videovälityksen avulla 4 eriteemassa päivän aikana. Opastus ja ohjaus harrastuksiin lähetettiin Kuopion kansalaisopistolta.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kehittyvät Kylät
PALVELUITA TUOTTAMASSA

7.4 Liite 3 Somekuvat hankkeen tuotoksista

Kehittyvät Kylät— palveluita tuottamassa hankkeessa

Kohdattiin kylä- ja asukastoimijoita,
maaseudun asukkaita,
yhteistyöverkostojen edustajia ja
alueiden toimijoita
yhteensä 3186 henkilöä.

#kylätoiminta #kylät # asuinalueet #pohjoissavo
@PSKylat #yhdessä #maaseutufi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kehittyvät Kylät— palveluita tuottamassa hankkeessa

Erilaisia kehittämistoimia
ja toimenpiteitä
kaiken kaikkiaan
62 kylälle.

#kylätoiminta #kylät # asuinalueet #pohjoissavo
@PSKylat #yhdessä #maaseutufi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kehittyvät Kylät
PALVELUITA TUOTTAMASSA

Kehittyvät Kylät— palveluita tuottamassa hankkeessa

Asukas- ja kylätyöpajoja
pidetty yhteensä 67 kertaa.

#kylätoiminta #kylät # asuinalueet #pohjoissavo
@PSKylat #yhdessä #maaseutufi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Erikois-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kehittyvät Kylät— palveluita tuottamassa hankkeessa

Hankkeesta hyötynneen
maaseutuväestön määrä
26 726 henkilöä.

#kylätoiminta #kylät # asuinalueet #pohjoissavo
@PSKylat #yhdessä #maaseutufi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Erikois-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kehittyvät Kylät
PALVELUITA TUOTTAMASSA

34

Kehittyvät Kylät— palveluita tuottamassa hankkeessa

Yhteisiä opintomatkoja
toteutettiin 5 kertaa
ja lisäksi omatoimisia opintoja.

#kylätoiminta #kylät # asuinalueet #pohjoissavo
@PSKylät #yhdessä #maaseutufi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Eläino-, ilmiö- ja
ympäristökeskus

Kehittyvät Kylät— palveluita tuottamassa hankkeessa

Palautetta toimijoilta:
"Ilman hanketta emme olisi saaneet
nuorten toimintaa alkuun kylällä"

#kylätoiminta #kylät # asuinalueet #pohjoissavo
@PSKylät #yhdessä #maaseutufi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Eläino-, ilmiö- ja
ympäristökeskus

Kehittyvät Kylät— palveluita tuottamassa hankkeessa

Palautetta toimijoilta:

”Hankkeen kautta saimme apua
viestintää ja tiedotukseen sekä omaa
kyläämme ja toimintaamme esille ”

#kylätoiminta #kylät # asuinalueet #pohjoissavo
@PSKylat #yhdessä #maaseutufi

Kehittyvät Kylät— palveluita tuottamassa Hankkeessa

Hankkeen tuella perustettiin
kaksi uutta yhdistystä
Siilinjärven asuinalueet ja kylät ja
Leppävirran kirkonkylän Asukasyhdistys

#kylätoiminta #kylät # asuinalueet #pohjoissavo
@PSKylat #yhdessä #maaseutufi

Kehittyvät Kylät— palveluita tuottamassa hankkeessa

Parannettiin kyläturvallisuutta,
tehtiin kyläturvallisuusvideo sekä
sijaintitietoja koteihin ja mökille.

#kylätoiminta #kylät # asuinalueet #pohjoissavo
@PSKylat #yhdessä #maaseutufi #tiedämissäolet

Kehittyvät Kylät— palveluita tuottamassa hankkeessa

Tuettiin kylien ja asukkaiden
tarpeiden muuttamista toimenpiteiksi
sekä tuettiin kylien omien
hankkeiden syntymistä.

#kylätoiminta #kylät # asuinalueet #pohjoissavo
@PSKylat #yhdessä #maaseutufi #hankkeet

7.4 Liite 4 Hankkeen päätöstilaisuuksien koonnit

Tästä erillinen liite, jossa kuvat hankkeen tuotoksista, jotka olleet esillä hankkeen päätöstilaisuuksissa. Kuvat hankkeen tuotoksista sekä lehtileikkeistä teemoittain. Säilytetään osan hankkeen arkistoa.